

Ба 239 438

Ф. Аляхновіч

ДОКУСФЕРА

Шчаслівы муж

ДОКУСФЕРА

200
370

III

бела

Ба 239438

ФРАНЦІШК АЛЯХНОВІЧ.

20
34067

ШЧАСЬЛІВЫ МУЖ

КАМЭДЫЯ ў 4 АКТАХ.

Уласнасьць і выдавецтва
Беларускага Музыкальна-Драматычнага Гуртка
ў Вільні.

Віленскага Выдавецтва* Б. Клецкіна, Вільня
1922.

20
ДОКУМЕНТА

31067

1964 г.

ШЧ

✓Ба 239438

ФРАНЦИШК АЛЯХНОВІЧ.

ДОКУМЕНТА

20
31067

1964 г.

ШЧАСЬЛІВЫ МУЖ

камэдыя ў 4 актах.

Бел. 2005

1922.

Друкарня „Віленскага Выдавецтва“ Б. Клецкіна,
Вільня, М.-Сьцяпанаўская, 23.

516.5.L.m.

№02490

11. 5. 38.

ДОКУСФЕРА

10. 0. 3. 2010

А С О Б Ы:

Гаўдэнт Залепка.
Магдалена, яго жонка.
Фэлька, яе прыяцелька.
Ільдэфонс Мацальскі.
Панна Уршуля.
Калістрат Мяшочак.
Мяшочыха, яго жонка.
Леокадыя, іх дачка.
Пышка.
Шышка.
Лапурка.
Галька, яго жонка.
Мар'янна.

рэч дз
жак, пе
стол, к
дзьвер
стаўлен

Г
сядзіце
століку
М
талерк
раз зн
рацца
мылам
Г
я хутк
ў мяне
М
гэтуль
а то т
Г
М
для ба
госьце

А К Т І.

Рэч дзеецца ў квартэры Залепкаў. На сцэне локі, перад ім параванчык, далей камода, канапа, стол, крэслы і г. п. Праз адчыненыя пасярэдзіне дзверы відаць стол пакрыты настольнікам і застаўлены бутэлькамі, талеркамі і г. п. Другія дзверы ўправа ў кухню.

З ь я в а І.

Гаўдэнт і Магдалена.

Гаўдэнт (чэлавек немалады, лысы, вусасты, сядзіць ля століка. Твар яго намазаны мылам. На століку люстэрка, — Гаўдэнт голіцца).

Магдалена (у другім пакоі парадкуе на сталё талеркі. Пасьля ўваходзіць на сцэну). Вось!—якраз знайшоў час голіцца! Зараз ужо пачнуць зьбірацца госьці, а ён сядзіць, як налпа, вымазаны мылам! Фу!

Гаўдэнт. Не было калі, коцік-Магдзя!.. Але я хутка,—толькі ты не крычы, калі ласка, бо рука ў мяне дрыжыць, парэжуся.

Магдалена. Скажы мне, нашто ты накупіў гэтулькі гарэліцы?!.. Каб хаця адну бутэльку віна, а то толькі гарэлка!

Гаўдэнт. Для баб ёсьць салодкая.

Магдалена (дразьнячы яго). Але! „Для баб! для баб!..“ А вось можа прыйдзе нейкі... лепшы госьць, тады што яму дасі?

Гаўдэнт. Для мужчын ёсьць спіртус і гарэлка. Гаўдэнт

Магдалена. Ты зноў сваё: гарэлка!.. Дурны! Але я кажу, калі прыйдзе раптам якая рыстакраю! (я тачная асоба, што тады? Магдалена

Гаўдэнт. Ня прыйдзе, коцік! Я гэтакіх задор? Гаўдэнт

Магдалена. Дурны, як бот. А вось можа прыйдзе! Магдалена

Гаўдэнт (да сябе). А чорт! брытва тупая (да жонкі). Не, Магдзя-коцік, ня прыйдзе. Гаўдэнт

Магдалена. А вось ты ня ведаеш! А я кажу, што можа прыйсьці. Справа ў тым, што да Фэлікі падлабуніваецца адзін граф і яна мне казалі, што ён хоча разам з ёй сюды прыйсьці. Магдалена

Гаўдэнт (вельмі здзіўлены). Граф!!

Магдалена. Ага! Вось разьзяўляй цяпер рот! Ты думаў, што на мае імяніны павінны зьбірацца толькі розныя шаўцы ды краўцы ды твае сябры-пьяніцы. А вось можа прыйсьці й чалавек з вясёлым шэйшага сьвету. Магдалена

Гаўдэнт. Але лепш было-б, коцік, каб была мая свая кумпанія... Выпілі-б, паскакалі... А то гэтак граф дык ён як пачне зараз праз нос барматаць он-он! сон-сон! — а чалавек нічагусенькі не разумее. Гаўдэнт

Магдалена. Дурны не разумее. А я вось разумею... Ну, ведама, ня ўсё, але шмат разумею (ходзіць падскакваючы па сцэне і п'е пад нос). Жэ ву зэм, жэ ву задор, ком ле ш'ен, кі э мор! Магдалена

Гаўдэнт (зьдзіўлены). А гэта-ж як? што-ж гэта значыць?

Дурны Магдалена. А вось: ты ня ведаеш, а я ве-
ыстакраю! (як выш.). Жэ ву зэм, жэ ву задор...

Гаўдэнт. Жывы сэм, жывы задор... Які гэта
акіх адор?

Магдалена. Гэта значыць: я вас люблю
можа ольш чымсь жыцьцё сваё... Ну, але ты хутчэй
дзі купі віна, бо скоро ўжо мабыць госьці пачнуць
тупа аббірацца.

Гаўдэнт (голіцца). Зараз, я толькі, коцік,
я каж, ончу... Я ўжо зараз.

Магдалена. Ня трэба канчаць, і так добра
казалі дзе.

Гаўдэнт. Але як-жак так, Магдзя! Поў ба-
ады аголена...

Магдалена. Пасьпееш пасья агаліцца, як
ер ротыдуць госьці: сядзеш сабе ў кухні і ніхто табе
ыбірацца будзе перэшкаджаць... (крычыць). Ну, чуеш, ці
е сябрэ? Зараз ідзі, а то крамы зачыняць!

Гаўдэнт (ад яе крыку ўздрыгнуў). Ай!.. у!
орт, парэзаўся!.. А я-ж прасіў цябе, коцік, не
аб бычыць, бо рука дрыжыць (абцірае твар ручніком).

Магдалена. А я табе даўно ўжо казала: ідзі!
оматацца паслухаўся, дык-бы й не парэзаўся... Чакай, я
не рабе дам плястар. (Ідзе да камоды, выймае чорны
плястар, адрэзвае кусок і дае мужу).

Гаўдэнт (перад люстэркам заклеівае сабе па-
заную частку твару).

Магдалена. Ну, хутчэй-жа! хутчэй!

Чуваць званок за сцэнай.

Магдалена (ўсхапіўшыся). Ах! нехта ўжо прысвайго
шоў! (выбгае праз сярэднія дзверы). ДОКУМЕНТА

Гаўдэнт (апранаецца і бармоча пад нос). Жы
ві сам, жыві задор... Карнішон, кілёметр!.. (глядзі
у люстэрка).

Зьява 2.

Гаўдэнт, Магдалена, Фэлька.

Магдалена (уваходзячы з Фэлькай). Прыгож
прыгожы, няма што глядзець!.. Ну, бойся-ж Бо
Калі-ж ты нарэшце пойдзеш?..

Фэлька (падае руку Гаўдэнтаму). Добры веч
пан Гаўдэнт!

Гаўдэнт (да Фэлькі). Добры вечар... (да жон
Іду ўжо, пабег ужо, толькі ты, коцік, не крыч
(пайшоў праз кухню).

Магдалена (яму ў сьлед). Толькі памятай: да
рага, загранічнага, французкага!..

Зьява 3.

Магдалена, Фэлька.

Магдалена (да Фэлькі). Ну, ну? чаму не пр
шоў?

Фэлька. Я бачылася з ім сягоньня... Каж
што напэўна прыйдзе, але крыху пазьней, бо
якуюсь важную справу... Але, ведаеш? тады, я
была з ім у кінэматографе і мы спаткаліся з та
я пасля тады сказала яму ўсё. А ён кажа: «У
не заўсёды так; адзін раз у Парыжы—кажа—а
графіня так была ўва мне закахайшыся, што

свайго балькону скокнула проста ў мора і ўтанілася...“ Га, які фанфароністы!

Магдалена. Ну, не дзівота! Такі малады, прыгожы дый яшчэ—граф!.. Але, Фэлечка, памятай! Я свайму сказала, што ён маецца прыйсці разам з табой, бо ён да цябе падлабуніваецца... Дык-жа памятай, не прагаварыся, бо мой стары йзноу зробіць авантуру, пачне біцца лобам аб падлогу і маліцца да сьвятога Язэпа...

Фэлька. Ну, мяне ўжо вучыць ня трэба!.. А куды-ж ты яго паслала?

Магдалена. Падумай толькі: ён накупіў спірту і гарэлкі! Да чаго-ж гэта падобна? Прыдзе граф, а ў нас няма ні воднай бутэлькі віна! Ён езьдзіў усюды па заграніцах і мусіць гарэлкі ня пье.

Фэлька. Пье, ня бойся! Я яго бачыла, як ён на адным баль-маскарадзе лактаў пры буфэце гарэлку, дык аж нос пачырванеў.

Магдалена. Але ўсёж-такі хай ня думае, што мы нейкія хамы, якія нічога лепшага ня бачылі.

За сцэнай чутно званок.

Магдалена. О, нехта прыйшоў! можа ён! (пудрыцца). Фэлечка! ты, калі ласка, зрабі з гэтым паралак.. (паказвае на пакінутыя прылады мужа: місачку з мылам, брытву і г. п. ды бяжыць у сярэднія дзверы).

Фэлька (кладзе ўсё на камодзе і пасля таксама пудрыцца).

Зьява 4.

Фэлька, Магдалена, Пышка, Шышка.

Магдалена (уваходзіць; ціха да Фэлькі). Гэта се гаворыць, прыйшли Пышка і Шышка... А яго ўсё няма!

Фэлька. Мне казаў, што прыйдзе напэўна.

Пышка і Шышка (у другім пакоі выціраюць ногі, смаркаюцца, папраўляюць маншэты. Пышка з кветкамі, Шышка з цукеркамі).

Магдалена (да Пышкі і Шышкі). Прашу калі ласка сюды, бліжэй...

Пышка (уваходзіць). Перш-на-перш пазвольце павіншаваць вас, пані Магдалена, з імянінамі і ўсяго найлепшага! (цалуе Магдалену ў руку).

Шышка (увайшоўшы). Віншую вас, пані Магдалена з імянінамі... і ўсяго найлепшага! (цалуе Магдалену ў руку).

Магдалена. Дзякую, дзякую... Сядайце, калі ласка.

Усе селі. Паўза. Раптам абодва—Пышка і Шышка разам пачынаюць казаць, але глянуўшы адзін на аднаго спыняюцца і саромюцца.

Пышка і Шышка. Пагода сягоньня харошая...

Магдалена. Што вы казалі?

Пышка. Гм... таго... як яго?..

Шышка. Мы кажам, што пагода сягоньня харошая.

Магдалена. Ну... так сабе...

Паўза.

Пышка. Але бывае пагода лепшая.

Магдалена. У нас рэдка бывае добрая пагода... вось заграўнай дык зусім што інакшае: там заўсёды добрая пагода, цэлы год цвітуць ананасы, гэтак гавораць толькі пафранцузку: жэ ву зэм, жэ ву адор... а ў нас што?!

Фэлька. А ты скуль ведаеш?

Магдалена. Калі кажу, значыць ведаю.

Шышка. А ў мяне быў знаёмы, каторага брат раз ездзіў заграўніцу, дык ён казаў...

За сцэнай званок.

Магдалена (ціха да Фэлькі). Гэта мусіць ён!

Фэлька. Хіба што ён.

Магдалена (я. в.). Хадзі, разам яго спаткаем, мне адной неяк нялоўка... (да Пышкі і Шышкі).
(цалуюны выбачайце, пасядзеце адны... (выходзіць з Фэлькай).

З ь я в а 5.

Пышка, Шышка.

Шышка. Ты зусім ня ўмееш гаварыць з дамамі.

Пышка. Бо з ёю трудна,—бачыў, якая вучошная! Але з іншымі дык я нічога... магу...

Шышка. Але! з ёю трудна. Ты з ёю аб пагодзе, а яна табе зараз аб заграўніцы—і пафранцузку!

Пышка. Французская мова страшэнна смяшная. Я раз чуў як французы гутарылі: было вельмі смяшотна.

Зьява 6.

Пышка, Шышка, Магдалена, Мяшочак, Мяшочы (да мужа),
Леакадыя.

Магдалена (да Мяшочкаў). Просім, калі ласка бліжэй... Вы незнаёмы? Будзьце знаёмы: пан Пышка а гэта пан Шышка, пан Мяшочак з жонкай, пан Леакадка...

Госьці вітаюцца.

Мяшочак (пьяны). Пышка-шышка.. Тындрынды!.. (да Пышкі). Вось, браце, калі ты гэта шышка, дык ты скажы мне, чаму Каін Абэля...

Мяшочыха (да мужа). Калістрат! Кінь ужо годзі!

Мяшочак (да жонкі). Ідзі спаць і не перашкаджай нам... (да Пышкі). Вось калі ты гэта пышка, дык ты скажы мне, чаму на месяцы Каін Абэля віламі колець?.. Вось гэта табе ня шышка пышка! Вось і разгадай, калі вучоны!

Пышка (саромліва). Я.. выбачайце, панок... таго мусіць... ня ведаю...

Мяшочыха. Калістрат! Ды кінь ты ўжо дурную галаву моладзі сваей астраноміяй! Ім ня тое ў лаве.

Мяшочак (да жонкі). Ідзі спаць, кажу... (да Пышкі). А я вось іду па вуліцы і бачу: месяц! Што месяц? Гэта не ліхтарня, гэта не шышка-пышка нейкая, як ты казаў, а гэта—месяц!.. А на гэтых месяцы што? Вось я пытаюся, чаму Каін?..

Мяшочыха (да жанчыны). Выбачайце, мой сягоньня пры абедзе трохі выпіў, а ён як выпіў...

дык мае страшэнную ахвоту да вучонай гутаркі... (да мужа). Калістрат! годзі ужо аб астраноміі, пра-шу цябе! Моладзь хоча пагаварыць аб нечым весялейшым... (бярэ яго за руку і адводзіць у бок). Ці-ж ты ня бачыш, што ў яго вочы гараць, каб пафліртаваць з Леакадкай, а ты перэшкаджаеш сваімі вучонасцямі.

Мяшочак. З якой кадкай?.. (успомніўшы). А Леакадка!.. (да дачкі) Леакадка! хадзі сюды! Пагавары з гэтым... астраномам. (Сядае на канапе).

Мяшочыха (варочаецца да жанчын). А мода цяпер пачалася—проста страх! Ужо пачалі насіць такія кароткія спадніцы, што ледзь не да кален... і то не палятухі якіясь, а навет асобы сталыя, паважныя. Я-бы ніколі не адважылася выйсьці на вуліцу ў кароткай спадніцы. Фу!

За сцэнай званок.

Магдалена (ціха да Фэлькі). Фэлька! ён! (да Мяшочыхі). Выбачайце, панічка, зараз... (выбягае з Фэлькай).

З ь я в а 7.

Мяшочак, Мяшочыха, Леакадка, Пышка, Шышка.

Мяшочыха (гледзячы ў сьлед Магдалене). Мабыць спадзяваецца нейкага важнага госьця, што гэтак усхопілася. (Падыходзіць да дзьвярэй і глядзіць у другі пакой, пасьля варочаецца).

Мяшочак праз гэты час задрамаў.

Пышка і Шышка сядзяць каля Леакады, ня

ведаючы аб чым гутарыць; адзін папраўляе ма (маве).
шэты, другі—каўнер. (докусера)

Леакадка сядзіць, скромна апусціўшы вочы (мама...)

Мяшочыха (да кавалераў). Ну чаму-ж вы не Па ў з а
чога не гаворыце? Сумна так сядзець. Кавалер быццам
павінны забаўляць паненку. чаго па

Пышка і Шышка (разам). А пагода сягонь (ш)
харошая! ўлетку

Леакадка. А нічога сабе, толькі вецер...

Шышка. А мне здаецца, што ветру няма.

Леакадка. Не, вецер ёсьць.

Пышка. Ня так ужо каб надта, але трохі.

Шышка. Ну але, трошачкі дык ёсьць.

П а ў з а.

Мяшочыха. Ну, што-ж вы йзноў замоўклі?

Пышка. А вось учора быў дождж.

Леакадка. Няўжок? А я вось не памятаю.

Мяшочыха (да дачкі). Бо ты ўчора праз увесь
дзень грала на фартэп'яні і зусім ня выходзіла з
хаты, дык і ня заўважыла. (Мяшочы)

Леакадка. Ах, праўда, я праз увесь дзень
грала! (Мяшочы)

Мяшочыха (да Пышкі і Шышкі). Вы любіце
музыку?

Пышка і Шышка. Але, любім.

Мяшочыха. Мая Леакадка страшэнна любіць
музыку. Яе нельга адарваць ад фартэп'яну, цалю-
сенькі дзень грае; ужо нават суседзі пачынаюць
жаліцца. (Да дачкі, папраўляючы ей істужку на га-
ры (ш)
Па (ш)
Па (ш)

лаве). Ах, ты мая артыстка! (адыходзіць ізноў ад даўвярэй і глядзіць углыб).

Леакадка (быццам засароміўшыся). Ах, што мама...

Паўза. Пышка і Шышка час-ад-часу кашляюць быццам хочучы нешта сказаць, але ня ведаючы з чаго пачаць. Леакадка клумсае сваю хустачку.

Шышка. І чаму гэта так дзіўна бывае, што ўлетку падае дождж, а ўзімку—сьнег!

Леакадка. Як падае дождж, дык надта дрэнна.

Пышка. Асабліва, калі парасона няма.

Мяшочыха (падыходзіць да заснуўшага мужа і тузае яго). Калістрат! У чужым доме!.. не выпадае!.. Калістрат!

Мяшочак. Дай паспаць... Адчапіся!.. Яшчэ рана.

З ь я в а 8.

Мяшочак, Мяшочыха, Леакадка, Пышка, Шышка, Магдалена, Фэлька, Мацальскі.

Магдалена (уваходзячы). Калі ласка, просім бліжэй, просім... Будзьце знаёмы: гэта пан граф Мацальскі, а гэта—пані Мяшочыха, пан Мяшочак, панна Леакадка, а гэта пан Пышка і пан Шышка...

Ува ўсіх, як пачулі слова „граф“, ад дзіву выцягнуліся фізіяноміі. Кожны асьцярожна, з пашанай падае руку Мацальскаму.

Мацальскі. Вельмі прыемна... (горда глядзячы з гары на ўсіх, падае руку).

Шышка (да Пышкі ціха). Чуў? Граф!

Пышка. Я жывога графа першы раз бачу.

Шышка. А ў майго брата быў знаёмы, дык ён расказваў...

Мацальскі. Мэдам і мэсье! Проста кажучы, вельмі рад, што я апынуўся сягоньня ў гэтай знаёмай, але такой вясёлай кумпаніі. Я сам чэлавек вясёлы і люблю павесяліцца, і прыйшоў-бы сюды шмат раней, каб ня служба.

Магдалена (гледзячы на Мацальскага ачараваная). Няўжож вы, пан граф, маеце службу?

Мацальскі. Ня тое, каб служба, а гэтакія Проста кажучы, калі глядзець на справу з погляду дык і ня служба, а гэтакія гульня, можна сказаць пур пасса лятан...

Магдалена. Вы, пан граф, мусіць займаеце палітыкай?

Мацальскі. Але, і палітыкай... Бо, ведаеце, такая нуда, такая страшэнная нуда, што трэба чымсь займацца, каб было весялей.

Мяшочыха. А музыку вы любіце, пане граф?

Магдалена (да Фэлькі ціха). О, гэтая ідыётка ўжо вылезла са сваёй музыкай.

Мацальскі. О, вельмі!.. Асабліва вальсы!.. заіграе музыка: тра-ля-ля, тра-ля-ля, тра-ля-ля, проста кажучы, ногі самі скачуць... (балянсіруе рад Магдаленай і пье): Тру-ля-ля, тру-ля-ля...

Мяшочыха (ціха да Леокадыі). Ідзі бліжэй пагавары з ім аб музыцы. Ці-ж на тое я плачу грошы вучыцельцы, каб ты стаяла як пень, не чыняючы рот.

Мацальскі. А вось заграніцай дык я чуў такую музыку, як у нас бывае, а такі вялізны

естр, мусіць дзесяць або сто тысяч чэлавека... Дык
этакі аркестр так голасна грае, што ў другім го-
радзе, суседнім, так мусіць вярстоў за сто, людзі
рад гэту музыку скачуць... (ізноў я. в.) Тру-ля-ля,
тру-ля-ля...

Мяшочак (падсоўваецца). А вы, граф, любіце
страномію?

Мацальскі. Што? Каго? А! проста кажучы,
поркі глядзець... Ха-ха-ха! Вясёлая кумпанія! Люблю
вясёлых людзей!.. Тру-ля-ля!.. Тру-ля-ля...

З ь я в а 9.

Тыя-ж і Гаўдэнт.

Гаўдэнт (з правых дзвюх вярэй высоўвае галаву,
паказвае бутэлку з віном, псыкае і ківае пальцам
да жонкі).

Магдалена (да гасьцей). Выбачайце, я зараз...
выходзіць на кліч мужа).

З ь я в а 10.

Тыя-ж без Магдалены і Гаўдэнта.

Мацальскі. А! гаспадарскія клопаты!.. Госьці
парабілі гаспадыні клопаты!.. Калі ласка... калі
ласка... (да Фэлькі). Я вельмі вам удзячны, што
раз вас я пазнаёміўся з гэтай прыемнай кумпа-
ніяй... А пані гаспадыня—гэта ягадка!.. Проста ка-
жучы, я шчасліў... як кажуць пафранцузку: я вельмі
антэнтны! Гм... так... таго... (куруць папіроску; усе
каўчаць і глядзяць на яго з пашанай).

Пышка. А... пагода сягоньня харошая...

Мацальскі (недачуўшы). Але, асабліва гэты носік, гэтая кругленькая мордачка... Люблю гэтакіх баб!.. Тру-ля-ля, тру-ля-ля...

Мяшочыха (да Мяшочка). Ты чуеш, што ён кажа аб нашай Леакадцы? Спадабалася!

Зь я в а 11.

Тыя-ж, Магдалена, Гаўдэнт.

Магдалена (уваходзячы, да Мацальскага). Калі ласка, пан граф, будзьце знаёмы: мой муж...

Мацальскі (падае руку ўвайшоўшаму за Магдаленай Гаўдэнту). Шчасьліваму мужу гэтакай прэгожай жонкі маё, можа сказаць, прывітаньне... проста кажучы: о рэвуар!

Гаўдэнт (вітаецца раней з Мацальскім, пасьля з усімі пачарзе; бутэлька яму перэшкаджае, ён яе хавае за пазуху; прывітаўшыся, пайшоў у другі пакой праз сярэднія дзьверы і ставіць там на сталае бутэльку).

Мацальскі. Мэдам і мэсье! Калі можна спытацца, ці скокі будуць?

Магдалена. Няўжож! Толькі ў нас музыка ня важная, можа вы, граф, не прывыклі танцаваць пад гэтакую... (чутно званок за сцэнай; кліча да мужа ў другі пакой). Гаўдэнт! адчыні! спаткай гасьцей!

Мацальскі. Нічога... я прывык пад уселякую. Асабліва ў такой вясёлай кумпаніі... Вы пазволіце першага вальса з вамі... Тру-ля-ля!..

Магдалена. Калі ласка... з вялікай прыемнасьцю.

Мацальскі (гледзячы на яе, як кот на сала).

Ох, мая ягадка чырвоненькая! пумпачка!.. (цалуе яе ў руку).

Магдалена (аглядаючыся навокал). Ах, што вы!.. пасьяля...

З ь я в а 12.

Тыя-ж, Лапурка, Галька, Уршуля (уваходзяць).

Лапурка (вясёлы хлапец з гармонікам; увайшоўшы, цалуе Магдалену ў руку). Пані Магдалене наша паважаньне! Віншую з імянінамі... каб заўсёды было многа грошай, многа шчасця і многа дзетак...

Магдалена. Фу!.. Ну, што вы!.. Дзякую!..

Галька (цалуецца з Магдаленай). Віншую цябе, Магдзя, і зычу табе ўсяго таго, чаго сама хочаш...

Магдалена. Дзякую... дзякую...

Уршуля (так-сама цалуецца). Усяго найлепшага...

Магдалена. Дзякую... Будзьце знаёмы: граф Мацальскі,—пан Лапурка з жонкай, панна Уршуля...

Мацальскі (падае руку). Граф Мацальскі... Я, можна сказаць, авэк плязір...

Магдалена. Ну, і ня будзем марудзіць. Калі пашка, прашу ўсіх сюды, у гэты пакой, закусіць крыху... Прашу!.. (паказвае рукой на сярэднія дзверы).

Усе, апроч Шышкі і Пышкі, ідуць у другі пакой і сядуць навокал стала. Мацальскі пасярэдзіне.

Пышка (устрымоўваючы Шышку). Слухай, ты ведаеш, ці пры стане трэба з дамамі гутарыць, можна маўчаць?

Шышка. Пры стане, здаецца, можна маўчаць... Шышка. Пры вась у часе скокаў дык трэба гаварыць кам-мэнты...

Дзяржаўная
бібліятэка
№ 5837
Мінск

Пышка. Гм... трудна...

Шышка. Есьць такая кніжка, называецца „самавар вівр“, ці што, дык у ёй напісана ўсё, як калі трэба. Мы яе купім у складчыну. Добра?

Пышка. Але. Купім...

Магдалена (зварачваючыся да Пышкі і Шышкі). Калі ласка, просім да стала!.. Чаму-ж вы засталіся?..

Пышка і Шышка. Мы ўжо... выбачайце...

Магдалена (паказваючы ім іхнія месцы). Вось вы тут, пане Пышка, а вы, пане Шышка, тут...

Мацальскі (устае, трымаючы ў руцэ чарку). Мэдам і мэсье! У гэтакі ўрачысты мамэнт, калі можна сказаць, наша пані гаспадыня сьвяткуе сваё імяніны, я прапаную выпіць гэту першую чарку за здароўе пані гаспадыні... Ура!

Усе. Уррра! (пьюць).

З а с л о н а.

А К Т II.

Дэкарацыя тая самая.

Усе ўжо добра выпілі. Твары пачырванелі.

З ь я в а 1.

Гаўдэнт, Магдалена, Мацальскі, Фэлька, Мяшочак, Мяшочыха, Леакадка, Уршуля, Лапурка, Гальскі, Пышка, Шышка.

(Усе сядзяць яшчэ пры stole).

Мяшочак (да Мацальскага). Вось калі ты та вучоны граф, дык ты скажы мне, чаму Каін Абэ

віламі колець? Вось я стаю, гляджу на месяц і бачу: Каін Абэля... Ну, чаму, пытаюся?

Мацальскі. Гэта мусіць ад ветру...

Мяшочак. Сам ты ад ветру... Я пытаюся, чаму...

Мацальскі. Выбачайце, але я не ад ветру, і абражаць сябе не пазволю! (Устае).

Мяшочыха (да мужа). Калістрат! Кінь ты ўжо аб навуцы!

Магдалена (да Мацальскага). Граф! Не зважайце на гэта!..

Мацальскі (цалуе гаспадыню ў руку). Для вас я гэта зраблю, але каб хто іншы... Я ўжо раз меў такое здарэньне... дык адразу на паядынак! (Уваходзяць на сцэну).

Магдалена. Ах, Божа мой! І забілі?

Мацальскі. Ці я дурны! Каб у турму папасьці! Фі донк!

Мяшочак (уваходзіць на сцэну з Гаўдэнтам; за імі іншыя госьці). Вось ты Гаўдэнт, а я Калістрат... А чаму, пытаюся, не я Гаўдэнт, а ты Калістрат... Але што я хацеў казаць?.. Ага! Чаму, пытаюся Каін Абэля... Або не! Давай лепш пацалуемся!.. (цалуюцца).

Мацальскі. А цяпер мэсье і мэдам, я думаю, можна пайсьці ў скокі.

Уршуля, Галька і Леакадка (радасна). Але! але! У скокі!

Магдалена. А вось пан Лапурка нам зайграе на гармоніку... Пане Лапурка, калі ласка!

Лапурка. Авэк мой плязір, ак кажa пан граф. (Бярэ гармонік у рукі).

Магдалена. А стол перанясем сюды, тагды будзе больш месца. (Да мужа). Гаўдэнт! перанясі стол, вось пан Пышка і пан Шышка табе памогуць... Пане Шышка, калі ласка!.. Пане Пышка!..

Пышка і Шышка. Авэк наш плязір!

Гаўдэнт з Шышкай і Пышкай уносяць стол на сцэну. Лапурка ў другім пакою пачынае граць вальс на гармоніку. Праз адчыненыя дзверы відаць, як Фэлька скача з Галькай, Леакадка з Уршуляй.

Мацальскі (да Магдалены). Пазволіце, пані Магдалена, ангажыраваць вас да вальса?

Магдалена. Толькі выбачайце, граф, што нас няма фартэпьяну.

Мацальскі. Нічога, пад гармонік яшчэ ляпей лягчэй злавіць тахт... Тру-ля-ля... (пайшлі ў другі пакой у скокі).

Зь я в а 2.

Мяшочак (сеў на канапу і задрамаў), **Гаўдэнт** (зьбірае талеркі са стала), **Пышка і Шышка**, пасьля **Мяшочыха**.

Пышка. Чуеш, я забыўся, з якой нагі трэба пачынаць: з правай, ці з левай?

Шышка (паказвае яму). Вось гэтак: раз, два, тры...

Пышка. Ага! ужо ўспомніў! але! вось так: раз, два, тры... (танцуюць).

Мяшочыха (уваходзіць). А фэ! паненкі танцуюць без кавалераў, а кавалеры тут!

Пышка і Шышка. А мы ўжо... ўжо йдзем!...

(пайшлі за сцэну; Мяшочыха за імі. Пышка пачы- ДОКУСФЕРА
нае скакаць з Леакадкай, а Шышка з Уршуляй).

З ь я в а 3.

Мяшочак (сьпіць), **Гаўдэнт**.

Гаўдэнт (зьбіраючы талеркі, да сябе). Без патрэбы купляў віно, ... Гэты граф локча гарэлку ня горш за нас. (Выходзіць з талеркамі ў правыя дзьверы, у кухню).

Мяшочак (праз сон). Чаму, пытаюся... Каін Абэля... (лёг на канапу і сьпіць).

Мацальскі (за сцэнай). Мэдам і мэсье!... Ррон!... Шэн-шынуа!... Вальс з сваёй дамай!...

Гаўдэнт (уваходзіць, ізноў зьбірае судзьдзё, але час-ад-часу паглядае на жонку, якая скача з Мацальскім). Чорт ведае, што гэта такое! Абняўшыся так, што аж гадка робіцца. А ён, гад, шапоча ей навуха, а тая, падла, рагоча... Ух, бязстыднікі!...

З ь я в а 4.

Мяшочак, **Гаўдэнт**, **Фэлька**.

Фэлька (уваходзіць, падыходзіць да стала, налівае сабе з бутэлькі ліманаду і пьё).

Гаўдэнт. Панна Фаліцыя! А гэты граф... дык скуль ён тутака ўзяўся?

Фэлька. Гэта мой знаёмы.

Гаўдэнт (круціць галавой). Знаёмы... граф...
гм... гм...

Фэлька. А што-ж? Няма дзіва! Я многа г...
фаў ведаю, я навет знаю двух баронаў і аднаго князя.

Гаўдэнт (я. в.). Баронаў... князя... гм... гм...

Фэлька. А што-ж вы думалі! (Хоча ўжо йсь...

Гаўдэнт (затрымліваючы яе). Панна Фаліцыя...
выбачайце, яшчэ два слова... А чаго ён так пр...
клеіўся да мае жонкі?

Фэлька. Хто?

Гаўдэнт. Гэты граф.

Фэлька. Дык якжа-ж інакш? Цяпер такая мо...
да... А вось вы ня бачылі самых модных танца...
дык яшчэ горэй: зусім адзін пры адным прытулі...
шыся і твар з тварам блізюханька...

Гаўдэнт. Ну, я-бы такіх танцаў не скака...
Грэх!

Фэлька. Ну во! постнік які! (Пайшла).

Гаўдэнт. Не падабаецца мне ўсё гэта, стр...
шэнна не падабаецца... Каб толькі гэтыя ім'яні...
ня скончыліся блага! (Выходзіць з талеркамі
кухню).

З ь я в а 5.

Мяшочак, пасля Мацальскі з Магдаленай.

Магдалена (уваходзячы з Мацальскім). Я ва...
граф, хачу нешта спытацца...

Мацальскі. О, мая багіня! пытайцеся! у...
скажу.

Магдалена (цішэй, з паўзачкамі). Ці вы, граф...
былі калі закахаўшыся?

Мацальскі (цалуе яе рукі). Так, як цяпер, ніколі ня быў...

Магдалена (быццам саромячыся). Ах, граф!...

Мацальскі. Анёлачак! Не кажы: граф! Кажы: Ільдэфонс! Мой дарагі Ільдэфонс!

Магдалена (сэнтымэнтальна). Ільдэфонс!... Гэта зычыць, як музыка... Ільдэфонс! мой дарогі Ільдэфонс! (схіляе галаву яму ня плячо).

Мацальскі (горача абыймаючы і цалуючы яе). Анёлачак мой залаты! Магдаленачка! Пумпачка!

Мяшочак (перэварачваючыся на другі бок праз сон). А я пытаюся, чаму Каін...

Мацальскі і Магдалена (адскочыўшы ад сябе спалоханыя). Ах!

Мацальскі (прыгледзіўшыся да Мяшочка). Не, нічога!.. Ён сьпіць... добра налізаўшыся... не пачуе.

Магдалена. Я тут баюся...

Мацальскі (цалуе яе). Ня бойся!.. Лікёрчык ты мой! Пумпачка ты!...

Магдалена. Не, ня тут, ня тут... Пасьля... Пойдзем цяпер паскакаць!..

Мацальскі. Ну, пойдзем!.. Ах ты ягадка! Тру-ля-ля!... (выходзяць).

З ь я в а б.

Мяшочак, Уршуля, Галька.

Уршуля (уваходзячы з Галькай). Ах, які гэты граф баламут! У часе вячэры ўсьцяж кідаў у мяне то галкамі з хлеба, то скурачкамі апальцыну, а цяпер танцуе толькі з адной Магдаленай!.. фу! які баламут! (няшчыра). Не падабаецца мне!

Галька. Гэтыя людзі з вышэйшага сьвету яны такія. Я чула, што яны, як паедуць загра... дык не бяруць там шлюбу па нашаму, у касцё... а йдуць да нейкага чыноўніка, там расьпішут... толькі і живуць ужо, як муж з жонкай. Зусім... бальшавікі.

Уршуля. Ах, фі! фі!.. Што вы кажаце! Сорам!

Галька. Няма дзіва—усе яны бязбожнікі.

Уршуля. Пані Галена! Што я вас хацела... тацца... але ня ведаю як сказаць... трохі сорамна.

Галька. Ну?

Уршуля (саромліва апусьціўшы вочы). Ш... ужо пасьля шлюбу... і ўжо пасьля вясельля... вельмі страшна?

Галька. Ха-ха-ха! (сьмяецца і шапоча ей... шта на вуха).

Уршуля (млосна). Ах, ах! не кажэце! ах! страшна!.. ах! я-бы ляпей пайшла ў манаст... чымсь пазволіла...

Зь я в а 7.

Мяшочак, Уршуля, Галька, Пышка, Шышка.

Пышка (увайшоўшы, ціха да Шышкі). Ты каторай?

Шышка (паказваючы вачыма на Гальку). Гэтай.

Пышка (паказваючы на Уршулю). А я з гэтай.

Шышка. Ну добра... (падыходзяць да жанчы... кланяюцца і вядуць за сцэну ў скокі).

Зь ява 8.

Мяшочак, Мяшочыха, Леакадка.

Мяшочыха (уваходзячы з Леакадкай). Ты, Леакадка, як граф пакліча цябе ў скокі, дык ты ірні на яго гэтак бокам і ўздыхні: ах!—каб ён, значыцца, сьцяміў, што ты вельмі рада. А як пачне аварыць да цябе пафранцузку, дык ты не паказвай віду, што на разумееш, але скажы гэтак: ооох! Каб, значыцца, можна было падумаць і не, і але...

Леакадка. Я ведаю, што рабіць, мамачка!

Мяшочыха (выймаючы з сваёй торбачкі флакончык з парфумай). Чакай, я вось цябе папарфумую, каб ты не сьмярдзела потам... (Пырскае на вачку парфумай). А калі ён пацісьнець цябе за шыю, дык так-сама яго, але не надта моцна, а так прыху і перэварні вочы ўверх ды ціханька гэтак ўздыхні: ох!

Леакадка. Я ведаю, мамачка!..

Мяшочыха. А калі ён будзе казаць, што цябе любіць і жыць без цябе ня можа, дык ты саромства апусьці вочы ўніз і скажы яму: „пагутарце аб гэтым з маёй мамай“...

Леакадка. Калі ён нічога гэткага і ня думае казаць, а толькі сьмяецца і шчыпаецца.

Мяшочыха (зьдзіўленая). Шчыпаецца?!

Леакадка. Але. Усё хапае за бок, то за іншае месца і ўсё сваё: „тру-ля-ля“...

Мяшочыха (я. в.). Гм. гм... Мусіць цяпер такая модка...

Мяшочак (праз сон). А я пытаюся... чаму...

Мяшочыха. Ах, Божа мой! Калістрат сьпіць, а граф можа пабачыць і будзе сьмяяцца (да мужа, тузаючы яго). Калістрат! а Калістрат! Устань!

Мяшочак (праз сон). Адчапіся!... (сьпіць).

Леакадка. Граф ужо бачыў, што папа п'е.

Мяшочыха (убачыўшы ў дзвярох Мацальскага, ціха да дачкі). А вось ён глядзіць на ідзі, ідзі, можа ён хоча паскакаць з табой. (Ідзі да дзвярэй, Мацальскі дае ім дарогу, у дзвяркі робяць цэрамоніі кланяючыся).

Мацальскі. О! мэдам!

Мяшочыха і Леакадка. Ох, граф! (выйшаў).

З ь я в а 9.

Мяшочак, Мацальскі, пасья Уршуля.

Мацальскі (абцірае хустачкай пот на твары і падыходзіць да стала, п'е піва. Закурывае палітэску).

Уршуля (уваходзіць, сядзе, зіркае на Мацальскага. Паўза). Ах, як вы добра танцуеце!

Мацальскі. Я-ж з вамі здаецца не танцаваў дык скуль ведаеце?

Уршуля. Але я бачыла, як вы... з іншымі.

Мацальскі. Але... я вучыўся ў танцаваць. Шрайбмана.

П а ў з а.

Уршуля. Вы такі сумны: вы мусіць закаханы ў нейкую жанчыну, або вершы пішаце?

страт
сьмяецца рад тым, як прыйсьці сюды, спаткаўся з адным
Калістаўцам і мы здорава сербанулі.

Уршуля. Ці вам больш падабаюцца брунэткі
бліндынкі?

Мацальскі (сьмяецца). О! я ўселякіх люблю,
толькі прыгожая і маладая...

Уршуля. Ці вы маглі-б палюбіць асобу, като-
чыстае дзявочае сэрца яшчэ не спазнала ка-
го дзіваньня і каторая ўсей душой першы раз у жыцці
палюбіла-бы вас?

Мацальскі. Чаму-ж не? Гэткія здарэньні ў
жыцці ўжо былі.

Уршуля. Ах, я бачу, што вы баламут... Граф!
вахлюйце крыху, я так змарылася! (дае яму свой
вахляр).

Мацальскі (д. с.). Чаго баба да мяне прыча-
лася! (Голасна, узяўшы вахляр і вахлюючы). Ня
рэба так многа сказаць, дык-бы й не замарыліся.

Уршуля. Ах, я так люблю скокі!

Мацальскі. Ну, выбачайце, рука баліць, не
магу больш... (аддае ей вахляр і выходзіць).

Уршуля (адна). Ах, як ён на мяне глядзеў!
як глядзеў!.. Або цяпер або ніколі!.. Ён будзе
мой, ён будзе мой! (выходзіць за ім).

Зьява 10.

Мяшочак і Гаўдэнт.

Гаўдэнт (уваходзіць і глядзіць за сцэну). А
ой гад ізноў прыклеіўся да мае Магдзі!.. О! хва-

ціў яе за падпаху і цягне сюды... Схаваюся, даюся, аб чым яны будуць гутарыць. (Хаваецца канапу, на якой сьпіць Мяшочак).

Зьява II.

Мяшочак, Гаўдэнт, Мацальскі, Магдалена.

Магдалена. Ах, калі я так баюся!

Мацальскі. Ня бойся, ціпачка, ніхто-ж аб гэтым ня будзе ведаць, ты прыйдзеш праз дзверы, — не ад вуліцы, значыцца, а праз браму праз кухню...

Магдалена. Калі-ж так неяк... не выпадае...

Мацальскі. Праз кухню выпадае. Нікога кватэры ня будзе, буду толькі адзін я... буду чакаць...

Гаўдэнт (высунуўшы галаву з-за канапы, чуў? ўсё гэта). А! вось як!..

Мацальскі (не бачучы Гаўдэнта). Каб ты, пумпачка, не забылася, я напішу табе свой адрэс...

Магдалена. Ах, каб толькі мой муж не дапамаг табе ведаўся!

Мацальскі. Ніхто не даведаецца. Зачыні дзверы на ключ... і будзем шчаслівы!

Гаўдэнт (я. в.). Вось і даведаўся!

Мацальскі. Значыцца добра? Прыйдзеш?

Магдалена. Ах, калі я сама ня ведаю... Ну добра...

Мацальскі (абыймаючы яе). Ах, пумпачка твая мая! (цалуюцца).

Гаўдэнт (кашляе знарок).

Магдалена (усхопіўшыся). Ах!..

Мацальскі (не страціўшы рэзону). А гэта...
гэты новы танец трэба так... вось значыцца
ру-ля-ля...

Магдалена (да мужа). Пан граф наўчае мяне
какаць новы танец... (да Мацальскага). Як гэта
вещца?

Мацальскі. Тіп-топ.

Магдалена. Але. Тіп-топ. Страшэнна трудны,
вельмі модны.

Гаўдент (вылезшы з-за канапы). Можа ён і
трудны, але не надта трудны. (Выйшаў).

З ь я в а 12.

Мяшочак, Мацальскі, Магдалена.

Магдалена (ціха да Мацальскага). Здаецца
пы, чуў?

Мацальскі. Ну, нічога, ён-жа майго адрэсу ня
дае, ён нам не перашкодзіць... Вось я табе за-
напішу свой адрэс, а ты яго добра схавай, каб
не дагатам твой муж не знайшоў...

Магдалена. Ах, не, не! я баюся! Ня трэба, я
прыйду! (пайшла за сцэну).

З ь я в а 13.

Мяшочак і Мацальскі.

Мацальскі (д. с.). Э! прыйдзеш, пумпачка! я
даю! трэба толькі пакінуць тут свой адрэс...
ймае з кішані паперку і алувок і піша). Вось!..

(разглядаецца па сцэне). Гдзе-ж бы яго тут па-
жыць? (пабачыўшы на камодзе торбачку Уршу-
А вось яе торбачка! вось тут я схавваю картачку
заўтра яна знойдзе, прачытае і прыдзе! тру-ля-ля-ля
(выходзіць).

З ь я в а 14.

Мяшочак, Уршуля, Пышка.

Уршуля (уваходзячы з Пышкай). Пашукайце
калі ласка, маю хустачку... Ах, замарылася!

Пышка. А дзе яна, калі можна спытацца, г-
тая хустачка?

Уршуля. Ах, Божа-ж мой! У торбачцы. Така
чорная торбачка.

Пышка (шукае і знайшоў на камодзе).
ёсьць! (падае ей торбачку, у якую Мацальскі ў-
жыў сваю запіску).

Пышка (пасья паўзы). А пагода сягонь-
харошая.

Уршуля. Заўсёды пасья дрэннай пагоды
вае хорошая... (знайшоўшы ў торбачцы запіску
чытае яе). Ах! што-ж гэта!? Адрэс!! яго адрэс!
Просіць, каб я прыйшла да яго! О, Божа мой!
значыць маё сэрца не памылілася...

Пышка. А бывае, што пасья хорошей пагоды
бывае дрэнная...

Уршуля. Ах, пане Пышка, пакіньце мяне, ка-
ласка, у мяне галава разбалелася, мігрэнь...

Пышка. Калі трэба якога лякарства, дык
зараз... у мяне ёсьць знаёмы аптэкар...

Уршуля. Ах, нічога ня трэба, толькі я пасіджу гэтак адна, вы мяне пакіньце, гэта пройдзе...

Пышка (выходзіць).

Уршуля (д. с.). Ах, Божа мой! Нарэшце! Зьяўся той, якога я так доўга чакала! Ен—граф, каралевіч—панясе мяне ў свой палац і будзе мяне любіць крэпка, горача... Ох, як сэрца бьецца...

Зьява 15.

Мяшочак, Уршуля, Мацальскі.

Мацальскі (уваходзіць, абціраючыся хустачкай, надыходзіць да стала і налівае сабе піва).

Уршуля (да Мацальскага). Ах, гэта вы! Чаму-ж вы мне адразу нічога не сказалі?

Мацальскі (не разумеючы ў чым справа). А? Што? чаго?

Уршуля. Чаму вы са мной гэтакі нясьмелы? Трэба было адразу сказаць усё. Я вас так добра разумею. Ніхто гэтак не адчувае вашай душы, як я. Яны ўсе—гэта не для вас кумпанія. А нашы душы адразу адна адну зразумелі, хаця так мала слоў было сказана... Тады ўжо, як вы скурачкай апальчыну папалі мне ў лоб, я ўжо ўсё зразумела, усё адчула...

Мацальскі (д. с.). Гэта баба ашалела, ці што?

Уршуля. Пойдзем! Пойдзем скакаць! Закружымся ў віхры вальса апошні раз... да заўтра... я прыйду... ох! я прыйду!.. (цягне яго за сабой).

Мацальскі. Пачакайце-ж! Дайце-ж мне хоць ліва выпіць.

Уршуля. Пойдзем! пойдзем! (пайшлі скакаць) ДОКУСФЕРА

З ь я в а 16.

Мяшочак і Гаўдэнт.

Гаўдэнт (уваходзіць з самоварам, дзьмухае яго, пасьяля ставіць на сталае). Я тут увесь чап тапчуся на кухні, як кухарка якаясь, а яна во якія штукі майструе! Пачакай-жж! Гэтага я пазволю! Няхай гэта будзе ня толькі граф, а і вет сам губарнатар, а я не пазволю! (ідзе ў тэпаккой, дзе скокі).

З ь я в а 17.

Мяшочак, пасьяля Гаўдэнт і Магдалена.

Мяшочак (пераварачваецца на другі бок праз сон нешта бармоча).

Гаўдэнт (уваходзіць, цягне Магдалену за руку).

Магдалена. Ну, пусьці! Чаго хваціў як вар'я за руку?

Гаўдэнт. Я цябе пытаюся, што ўсё гэта значыць?

Магдалена. Ну чаго дурыш? Што значыць?

Гаўдэнт. А вось чаго ты прыклеілася да гэтага графа?.. Глядзі ты мне!

Магдалена. А гэтага-ж што такое?! Ты пачыны, ці што? Хто прыклеіўся? Ён танцуе са мною бо я найляпей за ўсіх танцую, а яны ўсе як коза скачуць.

Гаўдэнт. А куды гэта ён прасіў цябе прысцьці, га? На рандаву? Я табе пакажу рандаву!

Магдалена. Прыйсьці? Калі? Першы раз чую.

Гаўдэнт. Але! „Першы раз чую!“ А я вось, сідзячы там за канапай, усё вельмі добра чуў.

Магдалена (ірон.). Ах, як хораша! Схаваўся як жулік пад канапу і падслухоўвае чужую гутарку! Фі! Які сорам!

Гаўдэнт. Ты мне зубы не загаварывай, а скажы мне вось, чаму ён казаў табе „ты“? Скуль жа гэтакае ўжо блізкае знаёмства?

Магдалена. Што?! Нічога падобнага! У цябе мусіць ужо ў вушох зьвініць ад злосьці або ты аглох.

Гаўдэнт. Не! Я добра чуў, як ён казаў табе „ты“... А чаму ён называў цябе „пумпачка“? Га? Можна й гэта няпраўда?

Магдалена. Казаў „пумпачка“? Вось далібог не памятаю... Ну, калі казаў «пумпачка», значыцца ёсьць такое слова.

Гаўдэнт. А я не хачу, каб ён называў цябе «пумпачкай»! Чуеш?

Магдалена. Вось яшчэ чаго! Ты думаеш, граф будзе цябе пытацца, што ты хочаш, а чаго ня хочаш... Падумаеш! Фігура вялікая! (хоча йсьці).

Гаўдэнт (устрымаўвае яе). Пачакай! Яшчэ ня ўсё... А чаму ты з ім цалавалася? Можна скажаш, што й гэта няпраўда?

Магдалена. Што?! Як ты сьмееш казаць мне гэтакае! Мы зусім не цалаваліся, а граф навучаў мяне скакаць адзін новы загранічны танец — «тіп-топ».

Гаўдэнт. Але! (дразнячы яе) топ! топ! ДОКУМЕНТАЛЬНЫ
Ніякіх танцаў не скачуць сідзячы.

Магдалена (упарта). А не! Вось ёсьць такія, раз...
каторыя трэба скакаць сідзячы. Ты нічога ня ведаеш.

Гаўдэнт (бязьсільна). О, Божа, мой! Які ў яе пасьме
язык! Божа мой! Не дам я з ёю раданьні... О, сьвя-
ты Язэп! зьлітуйся нада мной! ваць).

Магдалена. О! ужо пачаў свае охі ды ўздох! чачь!..
А калі-б спытацца: чаго? — дык дальбог няма
ведама.

Гаўдэнт. Магдзя! зашто мучаеш мяне? За-
што?! Я-ж табе сягонья купіў матэрыі на спад-
ніцу, думаў зрабіць сабе новыя портачкі, але вось
купіў табе на спадніцу, бо сягонья твае імяніны.
для цябе я купіў гэтага віна, якога ніхто піць не
хацеў, праз цябе я брытвай парэзаўся,—я для цябе
ўсё, а ты што? Ты з гэтым графам шашні заво-
дзіш!.. Ах, Божа мой! Божа мой!

Магдалена. Ну, ужо пачаў стагнаць, быццам
скуру хто з яго абдзірае!

Гаўдэнт. Ты сэрца мне з грудзей выдзіраеш,
гадаўка ты!

Магдалена. Калі ласка! Толькі бяз гэтакіх
хамскіх слоў! Вось яшчэ чаго! Лаяцца пачаў! „Га-
даўка!“ Падумаеш!.. Сам ты гад, хам, мужык!

Гаўдэнт. Палятуха!

Магдалена. Мядзьведзь касалапы! Стары
чорт!

Гаўдэнт. Магдзя! Змоўкні, бо не стрываю!

Магдалена. А што? биць будзеш? Ну, толькі папрабуй!

Гаўдэнт. А вось і папрабую! Памятаеш, як раз...

Магдалена. Ну, папрабуй!.. Пры людзёх не пасьмееш!

Гаўдэнт. А вось і пасьмею! (хоця яе лупцаваць).

Магдалена. Ня сьмей! Не чапай!.. Буду крычаць!.. Сорамна... там граф... пачуе... (тузаюцца).

З ь я в а 18.

Мяшочак, Гаўдэнт, Магдалена, Мацальскі і інш. госьці.

Мацальскі (уваходзіць, за ім госьці). А цяпер, мэсье і мэдам, я прапаную...

Гаўдэнт (да Мацальскага). А вось як я табе задам „мадам“, дык ты й сваіх не пазнаеш! (кідаецца на Мацальскага).

Мацальскі (баронючыся крэслам). Што гэта?! Гэта мавэтон!.. Мэсье і мэдам!..

Гаўдэнт. Я табе пакажу! Ня будзеш ты баб цягнуць да сябе ў госьці! Ня будзеш ты больш з бабамі ў кутох цалавацца! Бачылі яго! А яшчэ граф!

Уршуля (падыходзячы да Гаўдэнта). Перш-наперш, выбачайце, я ня баба, а паненка, а па другое, якое вам дзела да гэтага, што між намі было?

Гаўдэнт. А вы чаго тут лезеце? Ніхто-ж вас не чапае, дык сядзеце ціха і ня лезьце!

Мяшочак (прачхнуўшы і лезе ў гушчу паміж людзей). Вось вы замест сварыцца, скажэце мне чаму Каін...

Магдалена (да мужа). Вось калі так, калі ты гэтакі бязстыднік, што пры чужых людзёх авантуры робіш, дык вось на злосьць табе буду і ца лавацца, і ўсё такое!.. Буду! буду! А нічога на гэта не парадзіш! Буду!

Гаўдэнт (кідаецца на жонку). Забыю! забыю!

Магдалена ўцякае. Мужчыны хапаюць Гаўдэнта за рукі.

Мацальскі таксама ўцякае.

Уршуля млее.

З а с л о н а.

А К Т ІІІ.

Налева дзверы ў пакой Мацальскага. Далей дзверы ўхадныя. Направа на першым пляне адчыненае вакно. Далей дзверы. Наўпрост усходы, якія вядуць на гару ў панскія пакоі.

Пасярэдзіне сцэны стол, крэслы.

З ь я в а 1.

Мацальскі (адзін).

Мацальскі (бяз сурдута стаіць ля вакна, чысціць боты і гавора праз вакно). Учора прыйсці ня мог...—Чаму?—быў на вечарыне...—Што? ці ве...

паміж? (д. с.) Пад канец не надта было весела...
 (Голасна). Бяз панны Мар'янны мне ніколі не бы-
 лае весела...—Гдзе?—а гэта ўжо сакрэт... Не! не
 скажу!..—Панна Мар'янна! панна Мар'янна! Пача-
 йце! ну, скажу ўжо, скажу!.. Гэта, бачыце, былі
 імяніны. Я адзін раз пазнаёміўся ў кінематографі
 адной гэтакай...—Панна Мар'янна! пачакайце!..
 вы, калі ласка, ня думайце чагосьці дрэннага...
 але!.. Ну вось папрасілі мяне на гэтыя імяніны, я
 пайшоў... Не, вы толькі ня думайце, што...—Не!
 Старая ўжо і ўся ўжо сыплецца, як спаракнеўшае
 дрэва... Значыцца выпілі там, паскакалі—вось і
 усё!.. Ага! яшчэ не сказаў; я там збрахнуў, што я
 граф. Вось сьмех! ха-ха! Каб вы ведалі, як каля
 мяне ўвіхаліся! але! але! далібог!.. Панна Мар'янна!
 праша прыйсьці да мяне, я маю да вас справу...
 Што?..—Пана няма, пайшоў кудысьці.. Вернецца,
 даецца, ня скоро...—Што, хутка прыдзеце?—Добра!
 пасылае рукой пацалункі). Ах, ты мая пумпачка!..
 пры левых дзвяхрох звоніць званок). А які там
 порт?.. (ідзе да дзвярэй і адчыняе).

Зь я в а 2.

Мацальскі і Уршуля.

Уршуля (уваходзіць, твар закрыты густой вуалькай).

Мацальскі (познаўшы яе, вельмі здзіўлены).

Аа!!

Уршуля (паднімаючы вуальку, скромна). Гэта
 ... Добры дзень!

Мацальскі (я. в.). А? што?.. ага!.. добры дзень, выбачайце...

Уршуля. Можа вам гэта здаецца дзіўным, што я, знайшоўшы ў сваёй торбачцы вашы запрашэнні, так адразу да вас прыйшла? Але ў мяне такая арыгінальная натура! Я шукаю перажыванняў... Толькі, калі ласка, вы, граф, не падумайце аба мне нічога дрэннага!.. Я толькі так... вы, граф, такі незвычайны чалавек! такі не такі іншыя, а апроч таго... (пабачыўшы ў яго рукабот і шчотку). Што гэта? Вы самі боты чысціце граф?

Мацальскі (зб'іўшыся з панталыку). Боты?.. (няшчыра смяецца). Ха-ха-ха! Гэта я так для мацыёну, я гэта люблю... (кідае бот і шчотку ў кут і апрацаецца).

Уршуля. А дзе-ж вашы слугі?

Мацальскі. Мае слугі? Дзе-ж мае слугі? Ах, праўда!.. Я пусціў свайго лёкая на вечарыні, няхай хлопец пагуляе сябе трохі (д. с.) Добра, што цяпер пана няма!

Уршуля. Ах, якое ў вас добрае сэрца, граф!

Мацальскі. О, але! Як я прызываўся ў салодкія даты, дык доктар, аглядаючы мяне, сказаў: о! у яго сэрца важнецкае!..

Уршуля. Граф! Чаму вы не запрапануеце мне сесці?

Мацальскі (усхопіўшыся). Ах, праўда!.. выбачайце! (Падае ей крэсла). Калі ласка! (д. с.) Чаго яна да мяне прыпёрлася?

Уршуля (сядаючы). Ах, учора было гэтак не-
прыемна! так прыкра! Вы першы раз прыйшлі да
дзіўных людзей, а яны прынялі вас, як грубіяны!..
запрошараз біцца! фу! якое хамства!.. Мне было так ня-
мяне таўка!..

Мацальскі. Нічога, глупства, гэта здараецца..
(падушае сябе). Яе мусіць падаслалі, каб яна мяне перэ-
так... брасіла!

Уршуля. Гэты Залепка надта кепска выха-
ваў чэлавек. Ён гэтага не разумее, што ёсьць
чысты, якія бяз доўгага знаёмства, бяз лішніх слоў,
аднаго першага погляду адчуваюць сваю бліз-
касць.

Мацальскі. Я ня ведаю, чым гэта кончылася,
ўцёк.. Што-ж? гэты вар'ят пабіў сваю жонку?

Уршуля. Не, куды там! Яго мужчыны схва-
лі за рукі, а яна ўцякла да суседзяў і дома не
зачавала.. Я цяпер, ідучы да вас, спаткалася з ёю
на вуліцы недалёка ад вашай брамы.. Я страшэнна
засаромілася, баючыся, каб яна не падумала, што
йду да вас. Вы самі разумееце, што злыя людзі
могуць падумаць, калі маладая паненка йдзе ў
сяці да кавалера.

Мацальскі (д. с.). Маладая паненка... гм... гм!..

Уршуля. Дык я з ёю прывіталася і сказала,
што йду на гэты падворак да швачкі.. Праўда,
што калі йдзе аб шчасьце двух людзей, дык можна
казаць няпраўду?

Мацальскі. Выбачайце, але я нічога не разу-
маю... Значыцца, яна ня ведае, што вы пайшлі
ды? Гэта значыцца бяз яе ведама?

Уршуля. Што вы, граф! Як-жж яна магла-
аб гэтым ведаць! што вы! (сароміцца).

Мацальскі. Ага! (д. с.). Значыцца сам му-
прыслаў яе сюды, каб пагадзіцца... (голосна) Ну
што-ж! можаце сказаць гэтаму Залепцы, што я
чога проціў ня маю,—можна пагадзіцца, можна
згоду й выпіць.

Уршуля. Выбачайце, я не зусім разумею: вы
значыцца хочаце з гэтым хамам пагадзіцца?

Мацальскі. Ну, што-ж такое, што ён раз мяне
там ляпнуў, але-ж не скалечыў. Калі ён сам першы
хоча...

Уршуля. Але скуль-жа вам ведама, што ён
хоча?

Мацальскі. Як: скуль? Вы-ж, здаецца, гэта
казалі.

Уршуля. Я гэтага не казалі.

Званок зьвініць пры дзвярох.

Уршуля (спалохалася). Ах, Божа! Нехта пры-
шоў, можа гэта ваш лякай! Я не хачу, каб мяне
хтоколечы тут бачыў... Раней чымсь адчыняць
дзверы, схавайце мяне, схавайце!..

Мацальскі (д. с.). Каго-ж там чорт нясе?.. (д.
Уршулі). Ну, хавайцеся вось сюды ў гэты пако-
сюды!.. (адчыняе дзверы у пакой направа, упіра-
яе туды і зачыняе ключом, пакінуўшы ключ у дз-
рачцы замка; пасыля йдзе да дзвярэй налева і ад-
чыняе іх. Уваходзіць Магдалена).

Зьява 3.

Мацальскі і Магдалена.

Мацальскі (рад і здзіўлены; ціха). А, пум-пумка! А я й не спадзяваўся!..

Магдалена. А вось запамятала твой адрэс і прыйшла. Ты здаволены, што я прыйшла?

Мацальскі (зірнуўшы на дзверы, за якімі сядаць схаваная Уршуля, са страхам). Цсс! Не так галасна! Ціха!

Магдалена (здзіўленая). Чаму?

Мацальскі (ня ведаючы, што адказаць). Бо... у мяне галава баліць, калі голасна гавораць... Якая, можна сказаць, настальгія...

Магдалена (спагадліва). Бедненькі! які дэлітны! Якая ў цябе рыстакратычная натура!.. А даеш? і ў мяне так-сама галава баліць, калі хто галасна гавора, бо я так-сама з вышэйшага сьвету, і я прыйшла замуж за гэтага хама Залепку... Ах, прагі мой Ільдэфонс! Ты на мяне ня гневаешся тое, што было ўчора?

Мацальскі. На цябе? А за што-ж на цябе? Я-ж мяне ня біла!

Магдалена. Ух, як я ненавіджу гэтага... свайго жа! Фу! мядзьведзь! без ніякага выхаваньня!.. Ты зусім іншы чалавек!

Мацальскі. Ну, ведама, я, можна сказаць, ма-звец! Гэтакі, проста кажучы, бон віван!

Магдалена (гледзячы на яго ачараваная). Ах, ты прыгожы!.. Слухай, Ільдэфонс! Ты ня ведаеш, ці развод дастаць лёгка? Кажуць, што за-

граніцай можна... бо я ўжо не магу болей жыць, я яго ненавіджу!

Мацальскі. Гм... развод? Нашто, пумпач развод? Калі глядзець на справу, так кажучы, погляду, дык можна й без разводу... (абыймае Ух, ты! ты! пумпачка! (цалуе яе).

Уршуля за сцэнай чыхнула.

Магдалена (спалохаўшыся). Што гэта? там?

Мацальскі. Не, ніхто!.. Гэта я там котку чыніў, гэта котка мяўкнула.

Магдалена. Не, мне здаецца, што там не чыхнуў.

Мацальскі. Чухнуў? Няўжож? Ну, значыць котка чыхнула. Ну але! гэта котка чыхнула, там ляжыць адзежа і сьмярдзіць нафталінам.

Магдалена. Ах, я так люблю катой! Пусьці сюды, я з ёю пагуляю. (Хоча ісьці ў пакой, Уршуля).

Мацальскі (устрымоўваючы яе). Ды што пумпачка! ня трэба! яна кусаецца. Гэта не чайная котка, а такая дзікая... Лепш пойдзем сюды ў мой пакой, сюды, там спакайней... (абыймае і вядзе ў пакой налева).

Магдалена (як дзіця). Не, пакажы мне котку я хачу бачыць котку!

Мацальскі. Добра, добра, але пасыля!.. (ходзяць).

Зьява 4.

ДОКУСФЕРА

Мар'янна (адна).

Мар'янна (таўстая, здаровая, чырвоная ку-
рка, уваходзіць праз уходныя дзьверы; глянуўшы,
што на сцэне нікога няма, кліча:) Ільдэфонс! пан
Ільдэфонс! я ўжо прыйшла.. (Ідзе да дзьвярэй, у
яе пайшоў Мацальскі з Магдаленай, хоча іх ад-
чыніць, але дзьверы не адчыняюцца). Гм... дзьверы
чынены, яго значыць няма, а прасіў прыйсьці...
— жаж так? (падслухоўвае пад дзьвярыма). Не!
— аецца, нешта варухнулася! (кліча): пан Ільдэ-
фонс! а пан Ільдэфонс! (паўза). Не, значыць яго
нема... (Уршуля за сцэнай ізноў чыхнула). А вось
ён! Чыхае бедненькі! Бадзяецца па якіхсь ве-
рынках, позна варочаецца, а пасья прасьцюдзіў-
ся чыхае! Ах, трэба яго выдзерці за вушы...
— да правых дзьвярэй, адчыняе іх і затрымоў-
ецца зьдзіўленая на парозе). А-а!.. А гэта-ж што?
— вы хто такая? (ірон.). Вось гэта мне падабаецца!
— мной жаніцца абяцаўся, а другую ў пакоі на-
чачыняе. Ну, я-ж яму задам, як ён прыйдзе!
Уршуля (уваходзячы без капелюша). Выба-
чайце, але хто вы і якое вы маеце права?
Мар'янна. Якое права? — А вось якое права:
— элку маю п'е, на сьвежыя блінчыкі ў кухню
— мяне бегает, як зьбярэцца ў мяне якаясь лішняя
— лейка, дык зараз да мяне: „панна Мар'янна!
— выч! аддам, далібог аддам!“ (ірон.) аддае, каб
— скіс! — вось якім правам! Сьцімілі?
Уршуля. Выбачайце, але вы аб кім?

Мар'янна. Як аб кім? Ну, ведама, аб ім: танорна
графскім лёкаю! ДОКУСФЕРА

Уршуля. Выбачайце, але я прыйшла да графа: сцёнікі

Мар'янна (змяніўшы тон). Ах, што я нарашыла
біла!.. Выбачайце, панічка, калі ласка, выбачце: рамна
ня ведала, я думала... (адыходзіць задам, але раліцца
там устрымоўваецца). Але хто-ж вас там зачы
у гэтай каморцы на замок? Гэта-ж так непрыгожа
Ур
Ма

Уршуля. Гэта ня ваша справа. Я тут пры
шла да графа Мацальскага і вам няма да ма
ніякага дзела. Ма

Мар'янна (разьвязіўшы рот). Вы... вы...
чайце... Да каго? рэба ў
Ур

Уршуля. Ну, я-ж кажу: да графа Маца
скага. рышо
мош? (в

Мар'янна. Да якога графа?

Уршуля. Ах, Божа-ж мой!.. Дык-жа кажу
разна: да Мацальскага! Якога н
ёу зван

Мар'янна. Да Ільдэфонса?

Уршуля. Ну але! Да Ільдэфонса Мацальска
удлача

Мар'янна. Дык-жа і я аб ім кажу. Але які
ён граф? Ма

Уршуля. Выбачайце! Мне гэта ляпей веда
рышо

Мар'янна. Ха-ха-ха! Вось-жа гад абдур
Дык-жа ён толькі служыць лёкаем у графа, а
сам графам і ўва сьне ня быў. Пас

Уршуля. Што?! Што я чую? Ён не гра
Ах! ах! ах! (ей робіцца млосна і яна апускае
на крэсла). нта: «

Мар'янна (дражніць яе). „Ах, ах, ах!“ В
і паахайце цяпер. Вось і добра. А то захацел
камі з

аб ім: анорнай дзяўчыне кавалера адбіваць!.. Ён абцаўся, што скоро ўжо запаведзі выйдучь, а я ўжо і пар- да граф-дэнікі купіла, і белую спадніцу да шлюб-у сабе о я на-машыла, -- а яна тут лезе са сваімі ахамі! Фі! фі! ыбачце-рамна! не маладая ўжо, ужо трэба толькі Богу але р-аліцца, а не аб каханьні думаць.

м зачы-
прыгож-
гут пр-
да ма-
вы...

Уршуля (я. в.). Ах! ах! ах!..

Мар'янна. Вось цяпер табе і „ах!“

Чутно званок за сцэнай.

Мар'янна. Ай-ай! Мусіць ужо граф вярнуўся!
рэба ўцякаць...

Уршуля. Што вы кажыце? Запраўдны граф
рышоў?.. Ох, Божа мой! Уцякаю.. Дзе мой капя-
мош? (выбягае ў дзверы направа).

Зьява 5.

кажу
кога на сцэне няма. За сцэнай чутно колькі ра-
оў званок. Пасьля ўбягае з левых дзвярэй рас-
удлачаны Мацальскі, папраўляючы на сабе во-
пратку.

Мацальскі. Ах, Божа мой! Скандал! Пан
рышоў!.. (бяжыць па ўсходах на гару і чэзьне).

Пасьля за сцэнай чутно тузаніну і голас Гаў-
дэнта: «Я пытаюся, дзе мая жонка?..»

Зьява 6.

Гаўдэнт і Мацальскі

(ўбягаюць).

Мацальскі (ўцякае ад Гаўдэнта, трымаючыся
камі за твар).

Гаўдэнт (ганяючыся за ім з кіём у руцэ). Ах! па-
 пытаюся яшчэ раз: дзе мая жонка? Дзе Магдэна? (докусуе)
Мацальскі. А чорт ведае, дзе ваша Магдэна? (папала)
 Што я? стораж вашай жонкі, ці што?! (д. с.). (аецца).
 крэпка гад б'ецца! (цякае).
 дзьверы

Гаўдэнт. Яна не начавала дома. Яна нача-
 вала тут! (муж пр)

Мацальскі. А што тут? начлежны дом,
 што?

Гаўдэнт (гонючыся за Мацальскім з кіём).
 яшчэ ряз пытаюся...

Мацальскі. А я яшчэ раз кажу, што няма-
 І калі ласка прашу без палкі, бо я паліцыю па-
 клічу. (арвона)

Гаўдэнт. Я маю права... тут мая жонка,
 ведаю. Дзе мая жонка?! (кідаецца на Мацальскага) (Хут)

Мацальскі (ўцякаючы перад ім навокал стала).
 Пачакайце!.. пачакайце!.. Ах, праўда, я ўспомніў (Ма)
 забыўся... Але! але! ёсьць ваша жонка... яна тут, але (ам сяд)
 (Ма)

Гаўдэнт. Дзе? дзе яна?

Мацальскі (паказваючы на дзьверы, за якімі
 сядзіць схаваная Уршуля). Яна там, вось там яна
 схавалася, вы ідзеце там, пагутарце з ёю. (главу)

Гаўдэнт. Ага! Вось я казаў, што яна тут!
 Не абмыліўся. (Ідзе наўрава, Мацальскі хутка за-
 чыняе за ім дзьверы на ключ). (Мац)

Зь я в а 7.

Мацальскі (адзін).

Мацальскі (уздыхнуўшы). Ух! нарэшце!.. А
 што-ж мне цяпер рабіць? (раптам успомніўшы) (платлю)

Ах! парадныя дзверы засталіся адчынены, яшчэ
 падзей забярэцца, гэтага толькі на маю галаву не
 апала! (бяжыць па ўсходах, але раптам устрымоў-
 аецца). Не, раней трэба выпусціць яе, няхай
 цякае. (Ворочаецца на сцэну і адчыняе першыя
 дзверы злева, дзе Магдалена). Хутчэй! хутчэй!
 Муж прыйшоў. Хутчэй!

З ь я в а 8.

Мацальскі і Магдалена.

Магдалена (выходзіць, папраўляючы валасы
 на галаве). Ільдэфонс! Дай, люстэрка, я мусіць
 першая як рак, трэба папудравацца.

Мацальскі (шоптам). Няма часу для люстэр-
 ка! Хутчэй! хутчэй! там муж..

Магдалена. Дзе ён?

Мацальскі (паказваючы рукой на дзверы).
 Там сядзіць, зачынены.

Магдалена. Ах, Божа мой!.. (хутка апранае на
 галаву капялюш і выбягае).

З ь я в а 9.

Мацальскі (адзін), пасля Гаўдэнт (за сц.).

Мацальскі. Што-ж мне цяпер рабіць? Вось
 як бяда!.. Хіба Мар'янна мне паможа... (бяжыць
 да вакна і кліча). Панна Мар'янна! а панна Мар'-
 янна!.. (д. с.) Гм... не адклікаецца... (я. в.) Панна
 Мар'янна!.. (адыходзіць ад вакна). Хоць ты галаву
 прыляж! Вось палажэньне! Паліцыю паклі-

каць, ці што? Будзе скандал. Пан, як даведаецца са службы прагоніць...

Чутно стук у правыя дзьверы.

Во! ўжо стучыць! ізноў пачне біцца... (гаворыць праз зачыненыя дзьверы). А што? я тут.

Гаўдэнт (за сц.). Як што?.. Адчыні!!

Мацальскі. Не магу... Ня ведаю, куды ключ падзеўся.

Гаўдэнт. Ключ сядзіць у дзірачцы.

Мацальскі. Ах, праўда, у дзірачцы... (варушыць ключом быццам прабуючы адчыніць). Але не круціцца, зайржавеў, ці што?

Гаўдэнт. Дык алівай памазаць...

Мацальскі. Ах, праўда! Добра, я памажу, зараз памажу... (д. с.) Я-бы цябе добра памазаў калі-б не баяўся... Не, няма рады, пайду паліцыю паклічу... (хоць ісьці).

Зьява 10.

Мацальскі і Мар'янна (ўваходзіць).

Мацальскі. Ах, панна Мар'янна! пумпачка мая! шчасьце маё! Вось у самую пару прыйшла! Панна Мар'янна! у панны Мар'янны ёсьць знаёмыя паліцэйскі... Панна Мар'янна пабяжыць да яго скажа, каб ён хутка сюды прыйшоў. Пратаколу саць ня трэба, але так толькі крыху напалохаць.

Мар'янна. Каго? Яе палохаць? (паказваючы на дзьверы). Дык я яе ўжо тут добра напалохала, ажно пачала ахаць і дрыгаць нагамі.

Мацальскі. Каго панна Мар'янна напалохала?

Мар'янна. Ну-ж гэтую старую, каторая прыйшла сюды да пана Ільдэфонса.

Мацальскі. Але-ж я не аб ёй. Яна нічога... спакойная...

Чутно йзноў стук у дзьверы.

Мар'янна. Чаго яна стучыць? Чаму пан Ільдэфонс йзноў зачыніў яе на ключ?

Мацальскі (думаючы аб Гаўдэнце). Хоча, каб дзірачку памазаць... (да дзвярэй). Я зараз...

Мар'янна (строга). Як гэта: дзірачку памазаць?

Мацальскі. Алівай памазаць... Цсс! панна

Мар'янна! я гэтаму вар'яту сказаў, што ключ за-
йржавеўшы, засеў у замку і я не магу адчыніць
дзьверы, дык ён крычыць, каб мазаць... Што рабіць?

Мар'янна. Які ён? які вар'ят?

Мацальскі, А ведае панна Мар'янна, ёсьць адзін гэтакі вар'ят, бегае з кіём па вуліцы і шукае сваю жонку,—такую ўжо значыцца фіксацыю мае,—ну дык вось парадныя дзьверы былі незачынены, ён уварваўся сюды і крычыць, што тут яго жонка... Дык вось я зачыніў яго на ключ у гэтай каморцы...

Мар'янна (недаверчыва). Эй, пан Ільдэфонс! ці толькі праўда? Бо мяне так, як гэтых учора на вечарыне не абдурыш,—я хітрая. Можа ён зусім і не вар'ят.

Мацальскі. Зусім вар'ят, панна Мар'янна! Як панна Мар'янна можа думаць... Дык-жа вось... про-
ца паглядзець... Нідзе нікагусенькі няма, ніякай
жонкі. Але-ж я панну Мар'янну так люблю, што

ніколі ніякае... (Гаўдэнт стучыць у дзьверы). Ужо мажу, мажу ўжо!

Мар'яна. Ну, калі гэта ўсе праўда, што гавора пан Ільдэфонс, дык няма чаго палохацца. Я вар'ятаў не баюся, бо служыла калісь за кухарку ў вар'яцкай бальніцы і шмат іх бачыла... Адчыняйце дзьверы!

Мацальскі (адчыняе дзьверы і хаваецца за Мар'янну).

Зьява 11.

Мацальскі, Мар'яна, Гаўдэнт, Уршуля (уваходзяць).

Гаўдэнт (да Мацальскага). Паночку, я хачу вам пару слоў...

Мацальскі (са страхам). Не, не, не! Вы ўжо лепш не са мной, а вось з паннай Мар'яннай пагутарце...

Мар'яна (да Гаўдэнта). Панок! Толькі спакойна, ша! Ня трэба крычаць, ня трэба нэрвавацца. Я ўсё ведаю. Вы шукаеце свае жонкі. Яе тут няма. Ідзеце на вуліцу. Ваша жонка там, па вуліцы ходзіць.

Гаўдэнт. Што?! Мая жонка па вуліцы ходзіць?

Мар'яна. Толькі ціха, спакойна. Не, не так ходзіць, як вы думаеце, але так сабе ходзіць, пайшла значыць на спацар... А яе тут няма.

Гаўдэнт. Я ведаю, што яе тут няма. Мне панна Уршуля ўжо ўсё сказала... І выбайчайце, панок, што я вас пакрыўдзіў...

Мацальскі (д. с.). Добра пакрыўдзіў.

Гаўдэнт. Але вы самі разумеете, што са мною робіцца! Жонка ўчора як выйшла з хаты, дык дагэтуль не вярнулася... Але яшчэ скажу вам вось што: нашто вы ўсё гэта зрабілі? нашто вы ўсіх нас гэтак ашукалі? нашто вы сказалі, што вы граф?.. „Граф! граф!“—ну што граф? Мы людзі простыя, без царамоніі, мы-бы вас і так добра прынялі, дык нашто задзіраць нос у гару: „граф! граф!“

Мар'янна (ціха да Мацальскага). Ён зусім не вар'ят.

Мацальскі (таксама да Мар'янны). Не! Вар'ят! Зусім вар'ят.

Гаўдэнт. А яшчэ задурылі галаву панне Уршулі. Якіясь запісачкі, тынды-рынды... Не гожа!.. Калі-б захацелі жаніцца, дык трэба інакш, а не гэтак... Так сорамна, не ганорна.

Мар'янна (да Гаўдэнга). Штооо?! жаніцца? О! гэта дык выбачайце! Гэта ўжо дарма... Я ўжо пярсыёнікі купіла, у гэту нядзелю першыя заповедзі будуць... О! зараз! жаніцца!! А фіга з макам!.. І годзі ўжо ўсяго гэтага. Зьбірайцеся і йдзеце сабе дамоў, або шукаць жонкі, як да спадобы, а з намі гутарка ўжо кончана. (Бярэ яго за падпаху і хоча весьці да дзвярэй. У гэты час Гаўдэнт пабачыў на стале торбачку сваей жонкі).

Гаўдэнт. Чакайце! А гэта што? Гэта маея жонкі торбачка! Скуль яна тутак?

Мацальскі. Якая торбачка?.. Не! гэта панны Уршулі торбачка.

Уршуля. Не, гэта не мая. Я сваю маю.

Мацальскі. Дык значыць гэта мая торбачка. Я люблю іншы раз гэтак з торбачкай па вуліцы.. (да Гаўдэнта). Дайце, калі ласка.

Гаўдэнт (не аддае, але адчыняе торбачку і выймае з яе хустачку). Не! вось і яе хустачка. (Разглядае хустачку). Вось і яе літары: М.З.—значыць, Магдалена Залепчыха. (Да Мацальскага). Га? Скуль торбачка? значыцца я добра дадумаўся! значыцца яна тут! Дзе яна? Я яе знайду! яна тут! (выбягае ў першыя дзверы налева).

З ь я в а 12.

Мацальскі, Мар'янна, Уршуля.

Мацальскі (да Мар'янны). А што? Я казаў: вар'ят!

Уршуля. Садома і Гамора! што тут робіцца! (паказваючы на Мацальскага). І гэтакаму чалавеку я даверыла сваё нявіннае дзявочае сэрца! о! страх падумаць! (хожа йсьці).

Мацальскі (за ёю ўслед). Панна Уршуля! Дык чаго-ж у канцы канцоў вы сюды прылезлі? Клікаў я вас сюды, ці што?

Уршуля (нэрвова сьмяецца). Ха-ха-ха! Ён яшчэ пытаецца! У! нягоднік! (пайшла ў выхадныя дзверы).

З ь я в а 13.

Мацальскі і Мар'янна.

Мар'янна. Пане Ільдэфонс! пачакай пан! (бярэ яго за руку і вядзе на аван-сцэну). Цяпер я пана спытаюся: што ўсё гэта значыць? га? га?

Мацальскі. Ну што-ж? Усе павар'яцелі.

Мар'янна. Павар'яцелі? Быць можа, але я, ззякуй Богу, яшчэ не звар'яцеўшы. (Выймае з кішані нейкую паперку). Вось, калі ласка, глянь пан Ільдэфонс і што пан Ільдэфонс на гэта скажа? У мяне ўсё запісана акуратна. (Чытае з паперкі). Дала пану Ільдэфонсу раз 500 марак, пасья зафундавала паўбутэляк гарэлкі і фунт сальцэсону, пасья грашыма дала йзноў 300 марак, пасья новую мацішку пану Ільдэфонсу купіла—і так далей—вось усё запісана! Аддай мне цяпер усё, пан Ільдэфонс!

Мацальскі. А я за тое заплаціў ксяндзу за папаведзі!

Мар'янна. Колькі пан Ільдэфонс заплаціў?

Мацальскі. Добра не памятаю, здаецца, што...

Мар'янна. Жулік! Мусіць не даваў на папаведзі, а толькі галаву дурыць ужо трэці месяц.

Мацальскі. Дык-жа панна Мар'янна! я ад шлюбу не адмаўляюся. Я, далібог, калі раз сказаў, дык ужо як ў газэце надрукаваў.

Мар'янна. А жулік! Не пайду я з гэтакім да шлюбу, які ўжо перад шлюбам шашні з бабамі заводзіць.

Мацальскі. Дык-жа панна Мар'янна! Я далібог... Гэта якісь вар'ят... Тая таксама непрытомная.

Мар'янна. Але! але! круці цяпер пан Ільдэфонс языком, як цялё хвостом. (Дражніць). „Я далібог, я далібог..." Той вар'ят, гэты вар'ят, толькі пан Ільдэфонс адзін гэтакі разумны знайшоўся... Не! мяне не абдурыш!

З ь я в а 14.

ДОКУСФЕРА

Мацальскі, Мар'янна, Гаўдэнт (убегае).

Гаўдэнт. Знайшоў!! На ложку шпільку жонкі свае знайшоў! Скуль шпілька маея жонкі на ложку?

Мацальскі. А хто яе ведае! Мусі з валасоў вывалілася... Чаго вы ўсе да мяне прычапіліся?

Мар'янна. Пан Ільдэфонс мяне яшчэ добра ня ведаеш. Я тут такую магу зрабіць авантуру, што сам ня рад будзеш. Я пайду да панскага пана, пан Ільдэфонс, і яму ўсё раскажу!

Гаўдэнт (з другога боку). І падушка памята, і коўдра памята, а на коўдры шпілька ляжыць! Гаўдэнт! Скуль шпілька, пытаюся?

Мацальскі. Ды адчапецеся вы ад мяне! За якуюсь дурную шпільку рабіць гэтулькі крыку!

Мар'янна. Не, пан Ільдэфонс! Я пану гэтага не дарую. Я да графа пайду, я яму ўсё скажу, няхай ён за мяне заступіцца... Я гэтага не дарую!

Гаўдэнт. І я свайго не дарую!

За сцэнай чуваць кліч: «Ільдэфонс»!

Кароткая паўза. Усе абамлелі. За сцэнай ізноў нехта кліча галаснай: «Ільдэфонс»!

Мацальскі. Пан прыйшоў! (бяжыць на ўсход дачкі і затрымаўшыся гавора да Гаўдэнта і Мар'янны). А каб вас чорт узяў! Што вы мне нарабілі!

За сцэнай яшчэ раз чутно кліч: «Ільдэфонс»!

Мацальскі. Іду, іду ўжо! (выбігае).

З а с л о н а.

А К Т І V.

Дэкарацыя тая самая як ў І-ым акце.

З ь я в а 1.

Магдалена, Фэлька.

К заслona адчынілася, на сцэне праз нейкі час
кога няма; пасьля уваходзіць праз правыя дзьверы
(праз кухню) Магдалена з Фэлькай.

Магдалена (да Фэлькі). Ціха!.. пачакай!.. (бя-
чыць у другі пакой, асьцярожна аглядае кватэру,
асьля варочаецца). Парадныя дзьверы зачынены,
то яшчэ няма.

Фэлька. Ну, кажы-ж мне, як усё гэта было?
(сядае).

Магдалена (сядае). Ну дык вось: граф прасіў,
аб я зайшла да яго на шклянку кавы. Ну, думаю
аб, што-ж такое? пайду!... Праўда, што ў гэтым
яма нічога благога?

Фэлька. Ну але!.. Але кажы-ж, што далей?

Магдалена. Ну, значыцца, нічога... Сядзім у
алёне, пьем гэтую самую каву, гутарым аб тым,
аб сім — раптам... Гаўдэнт убягае! Я аднак пась-
ела схавацца ад яго і ўцякла, а ён, Гаўдэнт, на-
абіў там шуму, крыку, аж страх!.. Падумай толь-
і: які скандалісты!.. Ну што за бяда, што я зай-
шла да графа на шклянку кавы?

Фэлька. Толькі-ж каб ён не даведаўся, што
начавала ў мяне, а то, не дай Божа, і мне
строіць такі самы скандал.

Магдалена. Ну не... не даведаецца... (шукае дакумент у докусфера)
чагосьці наўкол сябе, пасля ўскрыквае). Ах!..

Фэлька. Што?

Магдалена. Торбачку ў графа пакінула. Восемь гаў, калі Гаўдэнт яе там знойдзе, тады ўсё прапала. Гаў, тады ўжо ня выкручуся!

Фэлька. Гм... гэта дрэнна...

Магдалена. Але дзе-ж я яе пакінула, ня пачаю, мятаю... Ці прыпадкам яна не засталася на ложку? Гаў, і ўсё гэце м...

Фэлька. На ложку?! Значыцца ты была ў яго спальні? Не! Вы...

Магдалена (усхапіўшыся). Што? Я сказала на ложку? Хэ-хэ! Што я, далібог!.. у галаве мяне ўжо путаецца... Ня ў спальні, а на гэтай... Гаў, яна завецца?... на этажэрцы... Але!.. Фэлечка! дарэчы, гая мая! пойдзем! ты там забяжыш і возьмець маю торбачку, а я пачакаю на вуліцы, бо баюся, там ісьці, каб ня выйшаў ізноў скандал. За Хто дзьве...

Фэлька (устае). Ну, добра... пойдзем!.. Значыцца сягоньня ўжо ня будзеш начаваць у мяне, а вернешся да хаты?

Магдалена (апранаючы капялюш). Але.

Фэлька. А не баішся свайго скандалістага? Урш...

Магдалена. Калі толькі торбачкі ён не знайду, ўважыў, дык усё будзе добра. Ня ён мне, а я яму такога тут задам фэферу, што аж ну!.. Ну, і пайду ўршлі! ізноў праз кухню, бо ад парадных дзьвярэй ключ у яго. (Выйшлі). Гаў, Урш, дэнт, я...

(шукае
х!..

Зьява 2.

Гаўдэнт (адзін).

а. Восмаючы ў руцэ жончыную торбачку). Ух, Божа
рапала! і зашто гэтулькі мук? зашто?! Ах, Магдзя!
дзя! што ты нарабіла! (укленчыўшы перад во-
ня пазом, вісячым над ложкам, і злажыўшы рукі).
ложкука мой! Сьвяты Яэпе, апякуне сямейнага шча-
а ў яго, і ўсе іншыя сьвятыя! Выслухайце мяне! Па-
дзеце мне! Зрабеце так, каб Магдзя не ашуквала
не! Вы калі захочаце, дык усё гэта лёгка зрабіць
сказала. Вам гэта столькі клопату, што адзін раз
лаве. Понуць, а для мяне гэта справа вельмі важная...
тай... Яка мой! зрабі так, каб Магдзя за хлопцамі не
а! даражэ, а сядзела пры мне...

озьмеі
о баюся

За сцэнай званок.

Хтож-бы гэта? Можа яна?! (устае, ідзе адчы-
дзьверы).

.. Зна-
у мяне

Зьява 3.

Гаўдэнт і Уршуля (ўваходзіць).

е. Уршуля. Пан Гаўдэнт, выбачайце... У вас
істага? пер такое няшчасьце, а я да вас лезу са сваімі
не завамі.

а я яму Гаўдэнт. Ах, няшчасьце, вялікае няшчасьце,
і пайна Уршуля!

зьярае Уршуля. Я вас хацела прасіць, каб вы, пан
дэнт, нікому не казалі аб тым, што здарылася...
я... што я там была...

Гаўдэнт. А нашто казаць! Нікому я не жа-
жу. Што мне да гэтага!.. Сядайце, калі ласка.

Селі. Паўза. Гаўдэнт і Уршуля час-ад-ча-
охаюць-уздыхаюць.

Уршуля. Пан Гаўдэнт! Вы здаецца ходзіце
да споведзі да ксяндза Кяпкевіча?

Гаўдэнт. Але. Да Кяпкевіча. А вы?

Уршуля. Я таксама да ксяндза Кяпкевіча.

Гаўдэнт. Малады, але спавядае добра.

Уршуля. Ох, як добра!.. Я ня ведаю як му-
чын, але нас, паненак, вельмі добра.

Гаўдэнт. Я заўсёды хадзіў адзін раз у
перад Вялікаднём, але цяпер думаю ў гэтым ты-
пайсьці,—шмат грахоў набралася.

Уршуля. Я вас хацела яшчэ прасіць...
Гаўдэнт! Не кажэце ксяндзу Кяпкевічу аб гэ-
са мной здарэньні.

Гаўдэнт. А нашто мне?.. У мяне столь-
сваіх грахоў!.. А вось Магдзя рэдка ходзіць
споведзі. Добра было-б, каб і яе ўдалося на-
віць... Панна Уршуля! Як панна Уршуля дум-
ці Магдзя вернецца да мяне?

Уршуля. Пасьля ўсяго таго, што стала-
хіба была-бы без ніякага стыду, каб да вас вяр-
нулася, да вас—чэлавека такога набожнага, скро-
нага... Яна ня ўмее вас ацаніць. А ёсьць душ-
якія шукаюць запраўднага каханьня, гэтакага
стага анельскага збратаньня душ...

Гаўдэнт. Вось я хацеў-бы, каб Магдзя
дзела на справу так як вы: гэткае чыстае з-

я не с... няне двух душ. Але яна хоча чаго іншага...
аска. пьеце гарбаты, панна Уршуля?

ас-ад-ча Уршуля. Калі ваша ласка...

а ходзе Гаўдэнт. Зараз будзе, я падагрэю самавар...
). ў другі пакой, бярэ са стала самавар і нясе

? Уршуля. Ах, што вы! Вы самі будзеце ста-
кевіча. ь самавар?

бра. Гаўдэнт. Я заўсёды сам, бо Магдзя ня хоча
які пэчкаць.

о як му Уршуля. Ах, як-жаж можна! Гэта не мужчын-
я работа... Дайце мне... (хоча ўзяць ад яго са-
аз у гар).

ым ты Гаўдэнт. Ну не. Я ўжо прывык.

ць... Уршуля. Але не! Дазвольце мне быць у вас
аб гэтай п'яня за гаспадыню.

які... Гаўдэнт. Ну добра... Вуглі ў кухні каля

е стол Уршуля. Добра, добра... я знайду... (выходзіць
адзіць самаварам у кухню).

ся нам Гаўдэнт (адзін). Добрае сэрца ў гэтай панны
я дум шулі, і набожная! Каб-жа мая Магдзя была гэ-
стала каля, вось было-б шчасьце! Ах, Божа мой! Я-бы
вас вярну сераду і пятніцу пасьціў-бы, я-бы ў брацтва
а, скро ярозасьці запісаўся...

ць душ Уршуля (з правых дзьвярэй). Пан Гаўдэнт!
акага рнічкі маеце?

гдзя га Гаўдэнт. Маю. (Дае сярнікі). Але ўзапраўды,
тае з на Уршуля, гэтак не выпадае: я тут сіджу сабе,
працуеце!

Уршуля. Ах, такое глупства! Няма аб чым казаць.

Гаўдэнт. Але гэты самавар з фанабэрыя з ім трэба ўмець, вы можа не патрапіце...

Уршуля. Ах, я ўмею ладзіць ня толькі з самаварнымі фанабэрымі! Я кожную душу адчуваю і кожнага разумею... І калі-б хто палюбіў мяне, я-бы была яму вернай прыяцелькай і рабіла для яго ўсё прыемнае. (Сядае на канане).

Гаўдэнт (сядаючы побач). А вы нікога яшчэ не палюбілі?

Уршуля (саромліва). Ах, не пытайцеся! (апіраецца галаву яму на плячо).

Гаўдэнт. Што вы? змарыліся?

Уршуля. Абыймае мяне! (Гаўдэнт нялёгка абыймае яе). Ах, так!.. Ах, як я шчасьліва!.. Напэўна рэшце я знайшла чалавека, які зразумеў і ацаніў мяне! Бо ў мяне душа незвычайная, мяне зразумець трудна... Ах, які пан Гаўдэнт прыгожы! Можна вас не любіць! (закідае яму рукі на шыю).

Зьява 4.

Гаўдэнт, Уршуля, Магдалена (уваходзіць).

Магдалена. А! смачнага апатыту!.. можа пераедае і шкодзіла?

Уршуля (адскочыўшы ад Гаўдэнта). Ах!!

Магдалена. Што-ж гэта? Жонка толькі адзін дзень выйшла з хаты, а муж знайшоў у сабе другую і цалуецца!

Гаўдэнт. Але-ж гэта не я... гэта не я...

Магдалена (дражнячы). „Не я, не я...“ А хто-ж та? (тыкае яго пальцам). Партрэт твой, ці што?

Гаўдэнт (ашаломлены яе нахальствам). Але-ж та не я знайшоў сабе... Я не шукаў...

Уршуля (д. с.). А шчасьце было гэтак блізка!

Магдалена. А хто шукаў? Значыцца панна Уршуля шукала?.. (іронічна). О, гэта добра! Надта можа! вельмі пекна! Да кожнага мужчыны, як смала, леіцца! Фэ! сорам, панна Уршуля! А набожная! Адумаеш, сьвятая якая! А як пабачыць мужчыну, як ажно млее... Усе ад яе ўцякаюць, дык вось адумаеш якога знайшла сабе анёлачка! (З агідай да Уршуля). Ах, ты мядзьведзь!

Уршуля. Што?! Ад мяне ўцякаюць? О, выба-райце!.. Каб я толькі хацела!.. Але я ня думаю за-навацца з кожным графскім лёкаем...

Магдалена. Але з чужым мужам!

Уршуля. Але не з графскім лёкаем!

Магдалена. А гэта-ж што за прытычка такая? То-ж гэта з графскімі лёкаямі задаецца? Можа я? Што? можа я?! га?

Уршуля. А ну ведама, што пані Магдалена. Сім ведама.

Магдалена. Што?! Мяне тут абражаюць, а той (паказвае на мужа) стаіць тут як балван якіісь і нічога ня ража! Муж ты мой, ці ня муж? Як ты пазваляеш конку сваю абражаць!

Гаўдэнт (нясьмела). Магдзя! Калі-ж навет тор-бачка твая там засталася...

Магдалена. Якая торбачка? Дзе торбачка? Ах ты торбачка, калі ня ўмееш бараніць сваю

жонку ад напасыцяў. Стаіць як пень дурны... Што можа-б хацеў тут цэлы гарэм устроіць? Бачыце, дакусфера, султан які!

Уршуля. Пані Магдалена! няхай пані так не крычыць, бо пані найбольш вінавата...

Магдалена. Што?! не крычаць? Вось-жа будзь крычаць! Бо я маю права крычаць. Хто тут гаспадыня? Я! Гэта мая хата і я крычу, а пані, калі не падабаецца, дык можаш сабе йсьці вон!

Гаўдэнт (да жонкі). Ах, што ты, Магдзя! Ня трэба так...

Уршуля. Што?! Можа яшчэ будзеш за яе заступца? Прысягаў, што мяне не пакінеш? Прысягаў, пытаюся, ці не?

Гаўдэнт. Я прысягаў... Але, коцік, ня трэба так...

Магдалена. Я ведаю, як трэба... А пані, панны Уршуля, вон пайшла і ня сьмей ніколі больш сюды прыхадзіць—і канец!

Уршуля. Пан Гаўдэнт! Ці вы ня чуеце? Яны вы пазваляеце гэтак мяне абражаць?

Гаўдэнт. Ведаеце што панна Уршуля! Ідзеце ўжо сабе дамоў, я ўжо сам самавар пастаўлю.

Уршуля. Эх, вы мужчыны! Гады хітрыя! Чорт вас хіба выдумаў на наша няшчасьце дзявочае! Ніводнаму ўжо з вас ніколі не паверу (выходзіць).

Гаўдэнт. Ідзеце ўжо дамоў, панна Уршуля! Ідзеце ўжо сабе.

Магдалена (у сьлед Уршулі). Праклінай сваей уласнай хаце, а тут крычаць табе не пазволяюць.

З ь я в а 5.

Гаўдэнт і Магдалена.

Магдалена. Гэта мне падабаецца! Чужому
жу кідаецца на шыю і яшчэ крычыць... Але й ты
бы! Як толькі застаўся на адзін дзень без мяне,
зараз і завёў тут шуры-муры!

Гаўдэнт. Але, коцік, нічога такога не было...

Магдалена. Не дуры галавы! Я бачыла.

Ўза. Гаўдэнт бярэ яе торбачку, якую прынёс
сабой, і пачынае яе круціць у руках, ня ведаючы,
што сказаць.

Магдалена (падыходзіць да яго і вырывае
з рук торбачку). Нашто ўзяў маю торбачку!
чапай! (кідае яе на стол).

Гаўдэнт. Вось ты, коцік-Магдзя, уляцела
ды й ўсё крычыш ды крычыш. А несправядліва.
праудзе кажучы, дык я павінен крычаць, а
ты.

Магдалена. Чаму-ж гэта? цікавасьць! Таму,
я не начавала дома? Я начавала ў Фэлькі. Не
у-ж я начаваць у аднэй хаце з чэлавекам, які
прычыны на людзей кідаецца. Я баялася, каб
мяне ў начы не зарэзаў.

Гаўдэнт. Не, не аб тое йдзе... Але вось тор-
бачка...

Магдалена. Што торбачка?

Гаўдэнт. Твая торбачка была ў гэтага лёкая,
Мацальскага, ці як яго?

Магдалена (няшчыра). Торбачка? Ха-ха-ха! Торбачка! Дык-жа ты нічога ня ведаеш, што гэтыя жукі, жулік Мацальскі як прычапіўся да мяне, дык ніяк не магла адчапіцца... Усё прасіў, каб я да яму на памятку сваю хустачку. Я не давала, ён узяў разам з торбачкай. І добра, што ты пайшоў і адабраў ад яго... Гм! Жулік які! І падумаць толькі! Кажа: граф! граф! І „авэк плязір“, і „мадам-мэсье“ усё толькі вучоныя словы, усё пафранцузку, а бач! лякай! А каб яму пуста было!.

Гаўдэнт. А, коцік, а шпілька? А якім чынам шпілька...

Магдалена. Якая шпілька?

Гаўдэнт (выймае з кішані шпілку). А вось твая шпілька.. на яго ложку валялася...

Магдалена. Гэта не мая шпілька!

Гаўдэнт. Як не твая? Я-ж добра ведаю, я-ж сам табе купляў гэтыя шпілкі.

Магдалена. Вось яшчэ чаго! Шго-ж гэта адна на ўсім сьвеце ёсьць такая шпілька? Што такіх шпіляк! Хто яго ведае, чыя гэта шпілька? Выкінь яе вон!.. Або не! дай лепш мне, у мяне хэпае, валасы раскідаюца. (Бярэ з яго рук шпілку і ўсаджвае сабе ў валасы). Але што гэта ты так дапытываеш? Ці ня думаеш ты толькі, так можа я... О! гэтага толькі не хапала-б! дзіва, што гэтая панна Уршуля мяне не наважылася і ўсялякія глупствы гавора, калі мой уласны чорт ведае, што аба мне думае!.. Ах, Божа мой! Вось лёс! Вось доля! Сялодкае жыццё з гэтакімі чэлавекам, няма што казаць!

Гаўдэнт. Ты, Магдзя-коцік, на мяне ня гне-
дайся, але калі, ведаеш, як толькі што: ці веч-
нына, ці маёўка, дык хлопцы каля цябе так і кру-
цяцца, так і круцяцца!

Магдалена. А што-ж? Ты-б мо' хацеў, каб ад
мяне ўцякалі так, як ад гэтай паньны Уршулі? Ты-ж
навінен цешыцца, што твая жонка ўсім падабаецца,

Гаўдэнт (скрабецца ў лісіну). Так то яно так...
але... калі... таго... як той казаў... не таго!

Магдалена (гладзіць яго па лысіне). Ну, ідзі
самавар, бо мне хочацца гарбаты, у гор-
не перасохла ад гэтай дурной гутаркі.

Гаўдэнт. Добра, коцік! Я зараз... Хутка бу-
дзе... (ідзе ў кухню).

Зьява 6.

Магдалена (адна), пасьля Гаўдэнта.

Магдалена (уздыхнуўшы). Ох! выкарабска-
ся з бяды! Ну і дзякуй Богу! (ідзе да люстэрка,
пабудрыцца). Гм! падумаць толькі! жулік які! Каж-
а граф! (іроніч.). Добры граф! з кухаркамі шуры-
ты мянуры заводзіць. Кухарка выкінула Фэльку за дзьве-
кі, што так, што тая ледзь нагу сабе не зламала! (па-
ходзіць да правых дзьвярэй). Гаўдэнт! што там
наважыліся?

Гаўдэнт (за дзьвярыма). Я дзьмухаю.

Магдалена. Ну добра... Дзьмухай, дзьмухай!
(с.). Але добра гад танцуе і такі аляганцкі. Няма
ніва, на службе сваёй наглядзеўся на паноў, дык

і сам як пан... Лоўка танцуе... (пые мэлёдыю і кружыцца па сцэне).

Гаўдэнт (уваходзіць з самаварам). Вось ужо пачаў шыпець, зараз закіпіць. (Паставіў самавар у другім пакоі на стала, вярнуўся і сеў на канапе).

Магдалена (сядае яму на калены). Ах, ты мой мядзведзь дурны! налпа ты касматая! пумпачка ты! (кляпсае яго рукой па твару і па лысіне).

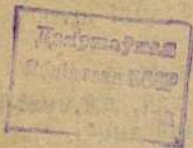
Гаўдэнт (шчаслівы). Коцік мой! Магдзенька мая!.. Божа мой! Ты-ж гэта, ці ня ты? Якая ты добрая, якая прыгожая... Ведаеш што? Я сягонья маліўся і прасіў усіх сьвятых, каб яны перэрабілі цябе... І стаўся цуд! Сьвятыя пачулі мае малітвы і ты сталася іншай, добрай... Ах, Магдзя, коцік мой! які я цяпер шчаслівы!

Магдалена (я. в.) Жэ ву зэм жэ ву задор ком ле ш'ен кі э мор...

Заслона.

КАНЁЦ.
239438

Вільня.
Люты, 1922.

сь ужо
авар у
напе)
ты мой
мпачка
е).
изенька
кая ты
гонья
эрабілі
алітвы
коцік
ор ком

Бел. 2005

80000003 1 18 15 1

ДОКУСФЕРА